

www.e-rara.ch

**Caroli Linnæi ... Amoenitates Academicæ Seu Dissertationes Variæ
Physicæ, Medicæ Botanicæ**

**Linné, Carl von
Holmiæ Et Lipsiæ, 1749 - 1790**

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: NNN 1745 - NNN 1754

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-64258>

[IV. Corallia baltica - VI. Plantae Martino-Burserianae.]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

IV.
CORALLIA
BALTICA,

P R Æ S I D E

D. D. CAROLO LINNÆO,

Med. & Bot. Prof. Reg. & Ord. Soc. Imper. N. C.

Monspeliens. Stockholmens. Upsaliens.

Soc. hujusque Secretario,

proposita

ab

HENRIC. FOUGT,

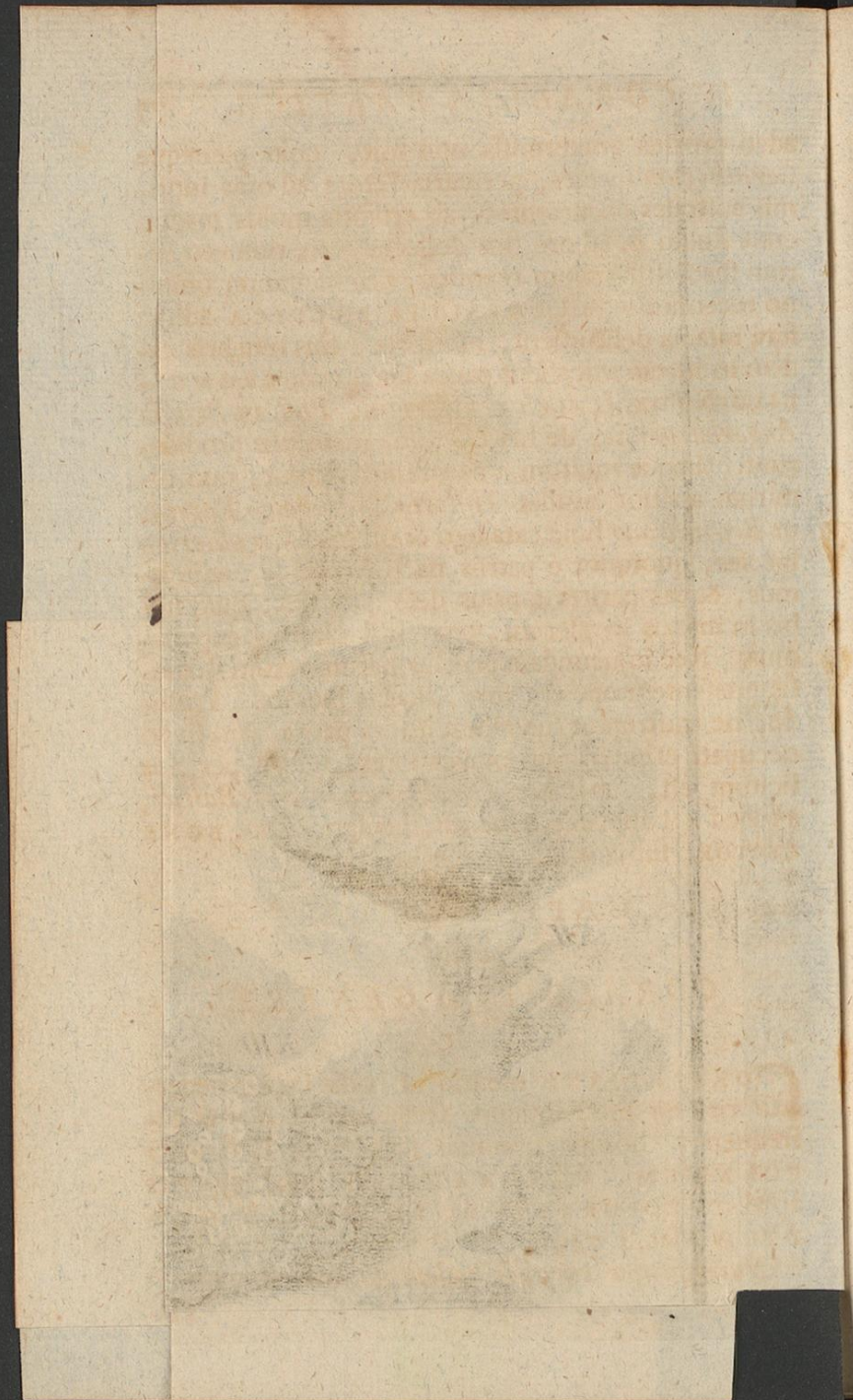
Reg. Coll. Metall. Adscr.

Upsaliæ 1745. Junii 8. in Audit. Carol. maj.

P R Æ F A T I O.

Recentioris ævi beneficio tot ceperunt incrementa, tantas accessiones, singulæ partes *Historiæ Naturalis*, ut inventa hujus seculi, si palmam non præripiant, saltem non cedant iis, quæ prior quondam ætas detexit. Doctrinam præcipue *Coralliorum* ante annos triginta, vel quod excedit, Comes MARSILIUS, & hoc nostro tempore *Celeb. B. JUSSIÆUS*, REAUMURIUS, aliique ex Academia Regia Parisiensi, multum & excoluerunt & auxerunt; atque ita quidem indefessis suis illustrarunt observationibus, ut spem fecerint, originem atque naturam *Coralliorum* tandem penitus fore perspectam. Eo quidem Philosophorum industria in ortu & generatione *Coralliorum* investiganda, olim vix processit. Historia nihilominus horum corporum adeo

adeo prorsus prætermiffa non fuit, quin pleræque *Coralliorum* species, per varia littora ad oras inprimis australes occurrentes, ab eruditis multis magno cum studio & labore sint collectæ, in numero rerum speciosissimarum repositæ, nec oscitanter omnino recensitæ. Ast CORALLIA BALTICA adhuc fere intacta delituisse, nisi forte e suis tenebris eadem in lucem vocassent pauca illa, quæ BROMELLIUS Nostras & HELWINGIUS, *Past. in Prussia Angerburgensis*, de his *Coralliis* memoriæ prodiderunt. Itaque multum e re esse arbitramur, quo nimirum auctior evadat *Historia Naturalis Patrie*, ut *Bromelliano* huic catalogo & diversas *Coralliorum* species, quotquot e patriis nacti fuerimus, adjiciamus, & eas pariter a prius descriptis illis, quæ nobis in manus inciderunt, pro virili ulterius exponamus. Nec injucundam prorsus harum rerum studiofis præsentem operam fore, licebit sperare. Proinde, ne frustrentur sua gloria littora patria, jam in eo occupati erimus, ut explicatiores, quoad per nos licitum est, imagines *Coralliorum maris Baltici*, SVECIAM inprimis alluentis, benigno Tuo, BONELECTOR, subjiciantur conspectui.

CAPUT PRIUS.

DE

CORALLIIS in GENERE.

§. I.

CORALLIORUM mentio ut hodie sæpius occurrit, ita apud antiquos scriptores haud erat infrequens; horum nonnulli scripserunt L simplici CORALIUM, vel CURALIUM, quod reperies apud THEOPHRASTUM, PLINIUM & OVIDIUM Met. 4. 749.

Nunc quoque curaliis eadem natura remansit.

Ha-

Habent alii quoque CORALLUM, ut SIDONIUS
Carm. II. 110.

Lactea puniceo sinuantur colla corallo.

Quibus inter recentiores assentitur Celeb. TOURNE-
FORTIUS.

CORALLIUM alio nomine apud DIOSCORI-
DEM appellatur LITHOPHYTON, LITHODEN-
DRON, quasi *planta lapidea, lignum lapideum*.

GORGONIAM idem, a GORGONE vel ME-
DUSA, appellavit PLINIUS 37. 10. PERSEUS
cum detruncasset Medusæ caput, idem ad littus posuit
substratis foliis & virgis; Virgæ induruerunt tactu ca-
pitis, quod fieri cum viderent Nymphæ, sparserunt
illas virgas per mare. *Ovid. metamorph. IV. fab. 18.*

Hujus præterea diversis speciebus vara imponun-
tur nomina, ut sunt: FUNGITES, ASTROITES,
PORUS, MADREPORA, MILLEPORA, PORPI-
TES, RETICULARIA &c.

ORIGINEM VOCIS CORALLII scriptores com-
muniter Græcam esse volunt, ductam videlicet a
κόρη, vel *κῆρος*, *puella, pupilla*, & *αἶλος*, *maris*; est
enim maris quasi ornamentum. Immo dictum alii pu-
tant CORALLIUM, ὅτι ἐν αἰλὶ κείρεται, *quod in*
mari tondeatur. Raj. *hist. 60.*

S. II.

DEFINITIONES *coralliorum* apud diversos
auctores habentur variæ.

CÆSALPINUS de plantis, 16. 33. CORAL-
LIUM ALBUM definit, *quod constet brevibus ac no-
dosis ramulis, nitore ac candore eboris; cui fora-
mina autem quedam insunt, non solum in singulis
nodis, sed & juxta nodos, duritie lapidea.*

RAJO, in method. emend. 3, CORALLIA sunt
plantæ flore carentes submarinæ, substantia dura
admo-

admodum & lapidea, quæ commanducatae sub dentibus crepitant ac scrupulosæ sentiuntur, fragilesque sunt, & duro corpori illis clarum edunt sonum.

TO EFORTIUS inst. 572, definit CORALLIA, quod int herbæ marinæ fere lapideæ, ramosæ; quorum speciatim genus alterum, quod nullis foraminibus conspicuis si pervium, CORALLUM vocavit, alterum vero MADREPORAM, quæ foraminibus interdum stelliformibus est pervia.

BOERHAVIO hort Lugd i, CORALLIA dicuntur LITHOPHYTA, quæ sunt fabrica simplici, dura, coralloide, fragili, illis sonora, vi ignis in calcem mutanda, cum acidis effervescente.

GEOFFROY mat. med. II. 247, CORALLIUM est, planta marina sub undis absque foliis nascens, fere lapidea, ramosa, densa & solida, fragilis, cortice, seu potius crusta quadam tartarea, molli tamen obducta.

Verum enimvero definitiones hæ recensitæ, vix ab omni parte sunt adæquatæ & sufficientes: neque enim genuinum characterem sperare fas est, quamdiu erimus in dubio, utrum in civitatem animale, an vegetabilem, an lapideam potius, adscribi conveniat venustam hanc maris progeniem, quam dixere Naturæ Historiographi *Corallia*.

Interim, ad Vegetabilia si referenda sint *Corallia*, consistentia sua lapidea atque calcis indole ab omnibus facile plantis dignoscuntur. Si productum sint animalium seu Vermium aut Zoophytorum, eorumque dicenda testæ, id illis proprium videtur, quod a basi plerumque teneriori solidis corporibus submarinis, tenaciter adhæreant. Quod si lapidibus assignentur *Corallia*, & structura speciosa interna, & determinata figura, nunc stellis notata, nunc foraminibus varie pertusa, haud difficulter ab omni distinguuntur lapide.

Præterea quum id agimus, ut hic inprimis præstruantur fundamenta capitis posterioris, pro scopo tractationis nostræ indicasse juvabit, id genus Coralliorum, quod *cavitatibus* constat *radiatis*, nobis esse MADREPORAM; quodque *cavitatibus* instruitur *simplicibus*, MILLEPORAM nominari. Sed MADREPORAM *Simplicem* eam vocamus, quæ corpore constat unico, stella unica; MADREPORAM *Compositam*, quæ ex pluribus Madreporis simplicibus, proliferis & distinctis oritur: denique MADREPORAM *Aggregatam* illam nuncupamus, quæ stellis quidem insignitur pluribus, sed ita inter se coadunatis, ut paries unius fit communis alteri; adeoque constat corpore, non ex Madreporis pluribus simplicibus ac divisibilibus conflato.

§. III.

Corallia, ut innuunt supra dicta, ab aliis ad hoc, ab aliis ad illud naturæ regnum amandantur.

LITHOGRAPHI *Corallia* inter lapides recognoverunt, rationibus sequentibus inducti: quod

- α pondere suo & consistentia lapideam prorsus duritiem ac gravitatem referant.
- β ex adytis montium haud raro curiosorum examini sese offerant.
- γ tandem diutius ustulata, & aqua extincta, in veram calcem abeant.

Unde GUISONÆUS in epistola ad BOCCONUM statuit, *nullum prorsus corallii genus esse plantam, at purum putum minerale, ex multo sale & pauca terra compositum*. Existimat enim, *variorum salium cum terra aliisque mixtionis principiis, a vegetantium occurso & præcipitatione, tam nobile mixtum emergere, non secus ac famigeratam Dianæ, seu Chymicorum arborem metallicam, quæ*
Mer-

Mercurii & Lunæ cupellatæ, in aqua forti prius dissolutorum & aquæ communi dein innatantium subsidentia atque nexu, per appositionem partis ad partem accrescat.

§. IV.

BOTANICI vicissim, ut DIOSCORIDES, PLINIUS, CÆSALPINUS, BOCCONUS, RAJUS, TOURNEFORTIUS, MARSILIUS, & reliqui, *plantis*, annumerarunt *Corallia*: quod

α in caudicem ascendant, ramos diffundant, suas quæque servant, diversa forma utut mire ludant, species & genera, nec non stipite ad lapidem vel petram affixo, tanquam actis in terram radicibus, ad similitudinem arboris cujusdam quam proxime videantur accedere.

β huic opinioni robur adjiciat, minus licet explorata veterum sententia, quibus persuasum legimus, corallia in fundo maris obvenire mollia, ad primum aëris contactum illico indurescere. *Vid. Diosc. mat. med. 5. 7. Plin. 32. 2. Ovid. met. 15. 416. Imper. hist. nat. 808.*

γ idem confirmarint observationes BOCCONI, qui in apice coralliorum & sub cortice eorundem variis in cellulis latentem succum lacteum detexit. Hinc nata suspicio, nec semine destitui corallia: immo cavis eorum meatibus, quos & POROS nominare solent scriptores, fructificationis commodum locum assignari posse, his visum fuit.

δ hanc opinionem extra dubitationem ponere viderentur observationes Comitæ MARSILII, quas in opere laudatissimo, HISTOIRE PHYSIQUE de la MER, non ita pridem evulgavit: quibus id ponderis vindicare nititur Vir illustris, ut in numero vegetabilium quam maxime collocanda

canda esse corallia, quavis ratione contendat. Coralliorum enim flores, quos videtur sibi distinctissime observasse, splendide delineatos, spectantium oculis exhibuit.

Cujus inventi historiam quoque GEOFFROY mat. med. 2. 251, paucis percenset, dum corallium recens, ex æquore extractum, in aqua marina servatur, papillæ sensim intumescunt & expanduntur, lactei succi guttulas fundentes, tum ex singulis papillis oritur Calyx octophyllus, patens seu stellatus, albus, staminibus octo, longitudine circiter calycis, patentibus & pistillo simplici. Tandem post octo vel duodecim dies marcescentes flores flavescent, in globulos contrahuntur, lacteo succo turgidos, deciduos & aquæ fundum petentes. Hæc corpuscula esse fructus, semen vero in eorum succo delitescere autumat. Mirum hæc phænomenon Anno 1706, mense Decembri primum observavit Illustris Comes MARSILIUS in recens expiscato corallio: illud enim in vase aqua marina repleto, per aliquot dies servatum, floribus albis stellatis hinc inde conspersum reperit. Aqua detracta, evanuerunt flores; aqua marina denuo affusa, flores iterum apparuerunt, sicque per decem vel undecim dies corallium floridum conspiciebatur.

§. V.

ZOOLOGI denique celebratissimi, Dn. BERNH. JUSSIÆUS, TREMBLEJUS & REAUMURIUS, corallia, nec lapides, neque vegetabilia, sed vermium esse productum, contendunt. Hujus sententiæ auctor fuit, & a MARSILII atque BOTANICORUM vestigiis & auctoritate primus discessit Dr. PEYSONELLIUS, Medicus Regius Guadeloupensis, qui ACADEMIÆ REGIÆ PARISIENSI, Anno 1727, ex iteratis & sedulo captis experimentis sibi

com-

compertum significavit, flores coralliorum non esse nisi minutissimorum animalculorum, forma & similitudine *urticæ marinæ*, valde prodigiosum numerum: neque aliud esse corallia, quam plura vermium domicilia, atque lepidissimam congeriem testarum. Hæc primum quidem adeo visa fuere paradoxa, ut splendida viderentur commenta, usque dum accuratorem *Polyporum* investigationem ante aliquot annos auspicaretur *Celeb.* TREMBLEJUS. Sed, detecta postmodum *Polyporum* natura, inceperunt observationes illæ PEYSONELLII pluris fieri, & tanti quidem, ut acutissimus B. JUSSIÆUS hujus rei pernoscendæ causa, Anno 1741 ad littora NORMANDIÆ iter institueret: ubi coralliorum naturæ indagandæ eo cum successu incubuit, ut ex itinere reversus eximias plane referret observationes, quæ huic maxime faverent instituto. Hac de re ulterius legi merentur, quæ erudite REAUMURIUS in *Præf. ad Tom. VI, de historia Insect.*

Vir Clarissimus, BERNH. JUSSIÆUS, in literis, An. 1744 d. 1 Maji, ad *Celeberrimum Dn. Præsidem*, de hoc negotio datis, id sibi ratum esse firmumque perhibet, non solum quod plures coralliorum species, quas pro certissimis plantis nemo non haberet, sint crustæ vel testæ certorum animalculorum marinarum; sed jam etiam patere, a quibus ZOOPHYTIS hæ domus & ædificentur & habitentur. Quod quum novum sit & adhuc paucis perspectum; recensitionem horum animalculorum, prout illa enumerantur a Dn. JUSSIÆO, dignam judicamus, quæ in gratiam Lectoris hic subjiciatur.

I. SCOLOPENDRA, *Ipsò monente*, est zoophyton, corpore cylindræo, dentaculis 2 five 4. Huic originem debent:

Tubuli vermiculares, Dentalia, Penicilla marina, Tubularia.

Corallina astaci corniculorum æmula. Tournef. inst. 571. Raj. syn. 334. n. 10.

Corallina marina abietis forma. Tournef. inst. 571. Raj. syn. 35. n. 12.

Corallina minus ramosa, alterna vice denticulata. Raj. syn. 35. n. 13.

Corallina muscosa, dentaculis bijugis unum latus spectantibus. Pluck. alm. 119. Raj. syn. 35. n. 14.

Corallina muscosa pennata, ramulis & capillamentis falcatis. Pluck. alm. 119. t. 47. f. 12. Raj. syn. 36. n. 16.

Corallina muscosa, alterna vice denticulata. ramulis increberrima capillamenta sparsis. Pluck. alm. 119. t. 48. f. 3. Raj. syn. 36. n. 17.

Corallina muscosa denticulata procumbens, caule tenuissimo, denticellis ex adverso sitis. Pluck. alm. 119. t. 47. f. 11. Raj. syn. 36. n. 18.

Corallina pumila repens, minus ramosa. Raj. syn. 37. n. 19.

Corallina pumila erecta ramosior. Raj. syn. 37. n. 20. t. 2. f. 1.

II. *POLYPUS* corpore oblongo cylindraceo, dentaculis ad circumferentiam capitis. *Ab hoc oriuntur:*

Millepora arenosa anglica. Pet. musf. 271. Raj. syn. 31.

Fucus telam lineam, sericeamve textura sua æmulans. Tournef. inst. 568. t. 334. Raj. syn. 42. n. 9.

Fucus marinus scruposus albidus angustior compressus, extremitatibus quasi abscissis. Morisf. hist. 3. p. 646. f. 15. t. 8. f. 17. Raj. syn. 43. n. 10.

III. *MEDUSA* corpore orbiculato s. conico, dentaculis filiformibus. *Hinc:*

Adianti aurei minimi facie planta marina. Raj. syn. 31. n. 4.

Madreporæ, Celleporæ LINNÆI.

Alcyo-

Alcyonium ramoso-digitatum molle, asteriscis undique ornatum. *Breynii E. N. C. VII. app. 159. Raj. syn. 31. n. 2.*

Acetabulum.

IV. *SEPIA* corpore oblongo depresso, dentaculis 6 brevioribus: 2 longioribus, os inclusum corpori, oculi 2 magni infra dentacula. *Inde:*

Nautilus papyraceus, Orthoceros, Lituus, Balanus, Verruca testudinaria, Concha anatifera.

Echinus marinus.

Asterias, stella marina.

§. VI.

In hoc diffensu (§. 3. 4. 5.) si nobis censenda atque rite æstimanda res erit, non possumus non summorum virorum & laudare & suspicere inventa longe nobilissima. Illis autem singulis quum gravissimæ sint causæ, cur potius aut lapideo, aut vegetabili, aut animali regno adjudicare velint corallia, nobis ingenue fateri licebit, nondum facile patere, quænam sententia reliquis sit anteponenda *a*); præsertim, quum recentiorum circa hanc rem observationes sint nuper inchoatæ, non ad plenum confectæ, & desiderentur adhuc quam plurima, quæ dies forte revelabit. Do-

F 2

nec

a) Quæ præcipue nos hæsitantes tenuit fuit Affinitas & Analogia. E. gr.

FUCUS absolute planta est. *Keratophyton* Boerh. *Fucus* est lignosus flexilis, coriaceus. *Titanokeratophyton* est interne *Keratophyton*, externe lapideum; si lapis generaret crustam calcaream, anne & lignosam?

SPONGIA si modo planta est, mirum quod *Fucus marinus* *scruposus*. Moris. hist. 3. f. 15. t. 8. f. 16. 17. sit productum Animale.

CONFERVA est vegetabile; *Conserva articulata* itidem vegetabile. *Corallina* est *Conserva articulata* crusta lapidea tecta. *Acetabulum* Tournef. est *Corallina* apice peltato seu stella corallina ex animali productum.

nec ergo certiora fuerimus edocti, nullum potius, quam immaturum & præceptis, nostrum interponimus iudicium. Neque enim ex instituto id agimus, ut discutiantur hic singula, quæ de coralliis dicenda forent. Nos descriptionem qualemcunque coralliorum ad hæc nostra littora crescentium promissimus; nec ulterius divagari animus est, quam fert nobis proposita brevitatis, dum eorum tantum desiderio studemus, qui leviores forte cupiunt coralliorum notitiam, & dum ad subsequenda duntaxat rite intelligenda viam paramus.

§. VII.

Quo minus ad finem olim deduci potuerit operosa illa quæstio de natura coralliorum, ut exquisita ac pleniori eorum descriptione atque historia jam dudum orbis frueretur, moram injecerunt hæc inprimis impedimenta: quod

- α sepeliantur undis corallia, in fundo latebrisque marium delitescant, ubi difficilis aditus, nec libera deambulatio conceditur.
- β corallia, quæ discerpit, inque littus ejicit crebriori tempestate incitatus fluctuum impetus, integra vix unquam reperiantur.
- γ eadem in littus ejecta nunc aëreas patiantur injurias, nunc argilla, sabulo & arena obruantur, nunc ex adjacentium corporum adhæsione, cum quibus in lapidem facile concresecunt, crebro deformantur.
- δ longe aliæ coralliorum species in Oceano Septentrionali, aliæ in mari Pacifico, aliæ in mari Baltico, aliæ proferantur alibi. Accedit, quod singulæ species coralliorum figura admodum varient: quo factum, ut distinctas species fere toties constituerint auctores, quoties dissimilis formæ offenderint individua.

notitia denique coralliorum, procul adeo petendorum, majores postulet impensas, quam eam usui futuram vulgo fuit judicatum. Nautæ vero, quibus opportuna maxime patet occasio remotiores orbis adeundi plagas, hæc minus observant: neque scientiarum cultui multum inservit turba rudis eorum, quibus piscatus coralliorum plerumque est demandatus.

§. VIII.

Sed est profecto, quod maxime demiremur in hoc corporum genere. Tam prope enim ad quodlibet e tribus naturæ regnis corallia videntur accedere, ut, nec merum ea lapidem, neo plantam sinceram, neque animalium unice productum esse, facile dixeris; est tamen illis, quod animale quiddam & vegetabile, & lapideum simul indicat. Quin &, ubi congeruntur in littore corallia, quorumcunque circumfusorum corporum adnatam molem, inque calcem versam sæpius ostentant. Immo confertissimum coralliorum, conchyliorum & petrificatorum numerum tantum non omnes subministrant rupes calcariæ, raro aliæ. Num igitur ad originem calcis hæc quicquam *b)*? Verum hoc libenter illis definiendum permittimus, quibus experiundi hujus est data facultas.

F 3

§. IX.

b) In *Itinere Gotblandico pag. 191.* vidi Sabulum & Argillam Coralliis ad littus ejectis adhærere, sicque coagulari & in calcem verti. Ex Argilla oritur Calx, sed quænam sit causa, ut in calcem transeat Argilla, obscurum est. Calcem mutare Argillam, & Sabulum in suam naturam, nulli non notum est. Immo & Schistum ab adjacente calcario lapide in calcem mutari vidi in *Itin. Westrogoth. p. 81.* Calcem ab animalibus Zoophytis creari patet ex testis Cochlearum, Concharum & similium, quæ ejusdem naturæ cum Coralliis sunt. Raro montes calcarii observantur, quin infinitis scatent Petrificatis, quæ petrificata plerumque corallia vel ostrocodermata sunt. Hinc mihi suspicio est, quod corallia et ostrocodermata non a calce ut patre genita sint, sed ut Patres calcem generarunt.

§. IX.

Ceterum coralliorum feracissimum esse natale solum ad plerasque oras maritimas, verbo si commemoraverimus, haud alienum videbitur. Etenim *Museum STOBÆANUM*, *Lundini* asservatum, ditavit inprimis *OELANDIA*. *Collectionibus BROMELIANIS* partem præcipuam suppeditarunt *Insulæ CAROLINÆ in GOTHLANDIA*. Amborum hanc suppellectilem omnem nimium quantum excedit locupletissimus coralliorum thesaurus, cujus heic ducimus lineamenta, quem ex *GOTHLANDIA & CAPELLÆ PORTU Celeberr.* Dominus *Præses* secum deportavit. His Gothlandorum deliciis, in oratione sua inaugurali de necessitate peregrinationis intra patriam, hoc Ipse tribuit præconium: *Corallifera*, inquit, *Indorum littora miramur, sed Capellæ portus, (locus est in Gothlandia) credite auditores, unus hic locus exæquat, immo exsuperat Orientis has opes: vidi enim densissima coralliorum strata per integra stadia & milliaria bujus littoris sese extendentia. vide & LITTORA CORALLINA in Itin. Gothl. p. 190.* Huc quoque pertinent, quæ *BROMELLIUS* in *Lithogr. Suec. sp. 2. c. 2. §. 1. Lithophytorum*, ait, *inopiam compensabit, spero, corallinorum nostrorum lapidum insignis numerus, quorum tanta copia, tantaque varietas apud nos occurrit, quantam vix aliis regionibus suppetere scimus.*

§. X.

CORALLIORUM denique quo minus perspexit orbis naturam, eo leviolem sensit utilitatem.

Calcem nonnunquam, sed raro, parant inde Gothlandi.

Museis Eruditorum atque Curiosorum, Regumque & Magnatum Hortis, Cryptis, aliisque rebus bene multis, ad ostentationem fere compositis, haud mediocri solent esse ornamento corallia.

In Medicina eadem audiunt absorbentia, eundem-
que usum præbent, quem reliqua, terrea dicta.

Sed uberiores tandem fructus fore confido, quum
in fontem generationis, atque intima horum corpo-
rum penetralia patuerit aditus. Hæc procul dubio
laborem compensabunt.

CAPUT POSTERIUS.

DE

CORALLIIS BALTICIS.

I.

MADREPORA simplex, turbinata, lævis; stella
concava. Fig. I. II. III. IV. VII.

*Fungites cinerei coloris, cujus striatum capitu-
lum nitide super lapidem calcarium fuscum expan-
ditur & explicatur.* Brom. lith. sp. 2. 30.

*Fungitarum vestigia in lapide calcario incano
conspicua.* Brom. lith. sp. 2. 30.

*Columellus, seu Fungites minor lapidi calcario
griseo immersus.* Brom. lith. sp. 2. 30.

Fungitæ minimi cum capitulis striatis. Brom.
lith. sp. 2. 30.

*Fungitæ fossiles majores rotundi, quorum capi-
tula diffusa, intusque profunde striata, pediculi au-
tem admodum breves sunt.* Brom. lith. sp. 2. 30.

*Fungitæ varii diversæ magnitudinis, quorum
angustum, intusque profunde striatum capitulum
desinit in petiolum longum, acutum, plus minusve
incurvatum.* Brom. lith. sp. 2. 30. t. 32.

*Fungites mediæ magnitudinis subrotundus, læ-
vis, gothlandicus, cujus pileoli orificium rotundum
& profunde striatum, pediculus autem valde brevis.*
Brom. lith. sp. 2. 32. t. 32.

*Fungitæ mediæ magnitudinis, tetragoni goth-
landici, quorum pileoli orificium vel quadratum,*

vel rhomboidale, pediculus autem brevis & exiguus existit. Brom. lith. sp. 2. 33. t. 33.

Fungites gothlandicus magnus, pileolo amplo, lato, admodumque expanso, sed pediculo brevi donatus. Brom. lith. sp. 2. 35. t. 36.

Fungites major orbicularis gothlandicus, facie sua ac figura proxime accedens ad fungitam orbicularem belveticum Langii, in bist. lap. fig. belvet. p. 52. t. 12. descriptum. Brom. lith. sp. 2. 36. t. 36.

Fungites elegans major, oris profunde crenatis, intusque reflexis, ex Gothlandia. Brom. lith. sp. 2. 36.

Fungites major orbicularis, amplo pileoli orificio, cujus crenati & tenues margines præter morem valde exstant, & circa centrum in altum elevantur. Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites gothlandicus, maximus, circumferentia sua 14 pollices capiens, ex meris lamellis tenuioribus ac striatis compositus; in cujus protuberante capitulo, cavitas adeo coarctatur, ut digiti minimi apicem vix admittat. Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites mediæ magnitudinis candidus ac elegans, levioribus quidem, ast nitidissimis striis, a centro profundiori ad marginem elatiorem, amplum ac reflexum, procurrentibus, brevique petiolo conspicuus. Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites gothlandicus major, parvo pediculo, cujus pileoli orificium lapide calcario communi infarctum & repletum. Brom. lith. sp. 2. 38.

Fungites gothlandicus major, longo & incurvato pediculo, cujus pileoli orificium stalactite infarctum est. Brom. lith. sp. 2. 38. t. 38.

Fungites alius gothlandicus, brevi pediculo & magno latoque pileolo conspicuus, cujus orificium sive cavitas, madrepora placentiforimi sive eschara marina tenui reticulari obtegitur. Brom. lith. sp. 2. 38.

Columellus turbinatus major, superna facie excavatus & radiis coralliis propriis stellatus est. Helw. lith. Angerb. 52. t. 5. f. 9.

Columellus turbinatus minor Luidii n. 134. seu calyx coralliorum Langii, ad littora cum plurimis fragmentis obuius. Helw. lith. Ang. 52. t. 5. f. 10.

Columellus turbinatus minimus. Helw. lith. Angerb. 52. t. 5. f. 11.

Columellus striatus seu bryoniæ radix lapidea simplex. Helw. lith. Ang. 52. t. 5. f. 13.

Columelli majoris turbinati materia durioris specimen, sive potius fragmentum, integrum enim reperiri nondum contigit; subtilissime in longum striatum, fasciatum & in extremitate latius expansa stellatum. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 15.

Ejusdem Columelli specimen proliferum. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 17.

Descr. E basi angustiori sive arctiori principio sensim enascitur corpus oblongum, teres, superiora versus magis magisque dilatatum, apice truncato, cujus superficies, striis longitudinalibus, obsolete, numerosis, minimis undique exaratur, & sulcis transversalibus, obtusis, inæqualibus cingitur.

Stella, quæ inhæret apici, est concava, margine cavitatis acuto, radiis aut sulcatis, aut lamellatis, sæpe etiam dentatis, ab imis stellæ partibus ad oris ambitum præcurrentibus, exornata.

Varietates hujus Madreporæ sunt permultæ: nos ad sequentes tanquam præcipuas attendimus:

α cujus diameter disci superat longitudinem ipsius coralli; stella vero planiuscula margine instruitur latissimo, centro parum excavato, radiis e medio cavitatis ad circumferentiam ductis integris omnibus. *Fig. I.*

- β cujus diameter disci ipso quoque corpore corallii longior existit; stella verum concava constat fundo plano, margine haud multum expanso, radiisque obducto, quorum alterni longiores a margine extimo ad fundum usque descendunt, inque itineris medio cessant alterni breviores, ut centrum fundi, quod nec radii longiores assequuntur, non contingant. *Fig. II.*
- γ quæ perfecte est turbinata, stellaque turbinato-concava, radiis ab ipso centro ad marginem recta ductis, insignitur. *Fig. III.*
- δ quæ fere cylindracea, at versus apicem crassior aliquantum, stellam gerit turbinato-concavam. *Fig. IV.* Hæc modum pariter augmentationis horum corporum, stellæ videlicet e centro prolem emissam, ostendit.
- ε cujus est obliqua forma, sive incurvato-oblonga, basin versus angustior, superne crassior, margine cavitatis supremæ paullum contracto; stella hemisphærico-concava, radiis, interjectis alternis brevioribus, longioribus alternis, a margine ad centrum properantibus, exsculpta. *Fig. VII.*

Magnitudo hujus Madreporæ occurrit varia: aliæ enim articulum extimum digiti vix æquant; magnitudine vero cornu taurinum æmulantur aliæ; cujus etiam colorem exprimunt, quippe qui in recens extractis coralliis hujus speciei est subdiaphano-corneus. Unde specimina illa, quæ assimilantur varietati ε), in Gôthlandia *Gumshorn* (cornua arietis) vulgo saluantur.

Horum coralliorum ad regiones maritimas nostras ubertas est maxima, eorumque inprimis, ex coralliis Balticis, apud auctores facta mentio.

II.

MADREPORA simplex, orbicularis, plana; stella convexa. *Fig. V.*

Fungitarum minimorum pediculo destitutorum capitula parva striata, ac trochiscorum instar crenata, collecta in littore maris Gothlandiæ. Brom. lith. sp. 2. 33. f. a. b. c. d. e. f. g. h.

Lapillus numismalis. Calceol. mus. 328.

Porpita minor numularis. Luid. lith. 151.

Lens lapidea striata, utrinque convexa. Scheuchz. lith. Helv. f. 43. 44.

Fungi cujusdam marini capitulum. Bütn. diff. de corall. foss. 24. t. 3. f. 5.

Descr. Hæc Madrepora orbicularis est, plana, glabra; rugis annularibus obsoletis, striisque minutissimis a centro marginem versus molliter notata; centro in paucissimis speciminibus aliquantum eminente, in plurimis existente fere plano. vid. *Fig. V. lit. b.*

Stella convexa, medio excavata, constat radiis dentatis, a margine ad centrum convergentibus, quibus alterna vice radii alii dimidio breviores interponuntur. vid. Fig. V. lit. a.

Radii omnes, vel potius lamellæ, ubi fluctuatio maris vitium non induxit, margine quidem sunt paullum dentato; undarum tamen eludere violentiam, antequam attingant littora, quum ægre possint, lævigatiores vulgo reperiuntur, atque punctulis tantum exstantioribus observantur signatæ.

Formam igitur *Trochisci Officinalis*, vel fructus *Lavateræ* aut *Malvæ* eleganter referunt hæcce corpora; quæ latitudine rarius transversî digiti, communiter autem minora & semine *Lentis* vix ampliora reperiuntur.

Vulgo hæc Madreporæ venditantur pro semine vel fructu coralliorum, ex opinione fortassis quorundam eorum, qui corallia reliqua fungiformia his operculis quasi tegi arbitrantur. Sed ratio subest, cur vocemus hæc in dubium, quamvis deficiente vestigio baseos, qua solido cuidam adhæreant corpori, non mirer, scrupulum facile quibusdam hinc suboriri potuisse.

Ad urbem ipsam *Wisbyam*, in Gothlandia, tam a parte boreali, quam australi, hæc Madreporæ species satis abundanter occurrit.

III.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro pluribus, undique coadunatis; stella convexa, centro concava. *Fig. IX. n. 2.*

Fungites gothlandicus brevi pediculo & magno amploque pileolo, cujus superficies tota figuris astriformibus subtilissimis, & propemodum obliterated obducitur. Brom. lith. sp. 2. 39. t. 39.

Corallium albidum, superficie figuris astriformibus propemodum obliterated, quæ extensio aquarum fluctibus est adscribenda. Alias Echinometræ Scheuchz. f. 85 simile. In littoralibus. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 22.

Descr. Particula quævis primaria hujus coralli turbinata, oblonga, striis longitudinalibus, obsolete, numerosissimis obtegitur.

Stella convexa, lato margine, extrorsum declivi, radiisque instruitur, centrum cavum occupantibus, lamellatis, prominulis, acutis, qui vero marginem exornant, lævioribus, striatis.

Corpora ejusmodi plura, e centro cujusvis stellæ erecta, a latere invicem coagmentata & quasi conglutinata, Madreporam compositam convexam ac versus basin turbinatam exhibent.

Varie-

Varietatem sat singularem fiftit fig. VIII. c) Inter hanc enim & Madreporam nuper descriptam interest illud, quod ultimæ partes quarumlibet adjacentium stellularum, margine nonnihil elevato, striisque concurrentibus utrinque dentato, ultra planitiem corporis paullulum emineant.

Cohæret adeoque hæc species Madreporæ uti bacca in *Ananas* seu *Bromelia*. Transversim sectum hocce corallium examinavimus, atque tunc ab ima quoque parte optime cernebantur stellarum imagines; sed a se invicem remotiores, quæ per medium corpus, ubi lamellæ conspiciebantur in apice, transiunt.

I V.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e disco pluribus, margine coadunatis; stellis truncatis, centro cylindraceo-concavis. Fig. X. n. 3.

Fungitæ octo majores, candidi, pyxidati, quorum pediculi in imo coaliti, ex uno quasi pede ac principio exsurgere videntur. Brom. lith. sp. 2. 39. t. 39.

Ejusdem generis tertius luxurians & prolifer fungites gothlandicus, ex octo minoribus infundibuliformibus concretus, qui a proxime memorato non nisi colore & magnitudine discrepant. Brom. lith. sp. 2. 40.

Ejusdem generis tertius luxurians, ex septem minoribus calyciformibus compositus, qui hoc a ceteris differunt, quod centralis capitulorum cavitas plana conspiciatur, totaque materia calcarea infarsa. Brom. lith. sp. 2. 40.

Ejusdem generis quartus, ex quatuor tantum minoribus cyathiformibus fungitis constans, quorum singula

c) Hujus etiam figuram habet WOLFART *hist. nat. Hess.* t. 10. f. 3. 4.

singula capitula, profundam in centro cavitatem & in ambitu duplicem quasi admodumque elatum marginem ostendunt. Brom. lith. sp. 2. 40.

Descr. Partes hujus Madreporæ striis longitudinalibus, obsoletis, numerosissimis; sulcis rugisque transversis, annularibus, inæqualibus, obtusis, variis teguntur.

Stella plana est seu truncata, centro concavo-cylindræo, fundo plano, margine lamellato.

Illæ ipsæ lamellæ, 30. circiter longiores, ab elatiori margine horizontaliter exeunt, hinc ad latera cavitatis mediæ perpendiculariter descendunt, iterumque ad rectum angulum in plano ipsius disco convergunt: totidem lamellæ breviores ad mediam itineris partem vel ad orificium cavum alterna vice deliquescunt. At longiores radioli, ex ampliori spatio procedentes crassiores, prementibus locorum angustis, quo cursum dirigunt, ad parietes cavi cylindri in acutam aciem magis magisque definentes, stellam formant perquam elegantem, inque aliis coralliorum speciebus, nobis perspectis, haud obviam.

Hæc descripta corpora sive partes hujus corallii, e disco marginali plano proliferae, similes plures & æquales emittunt, quæ rursus alias proferunt aliasque, latere invicem seu margine extimo semper contiguas.

Particulæ illæ ab initio tenui, penna anserina vix crassiori, in corpus truncatum expanduntur, cujus disci diameter æquat altitudinem totius corporis, atque totam fere pollicis amplitudinem absolvit.

V.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro solitariis, coadunatis stellæ margine dilatato.
Fig. XI. n. 4.

Descr.

Descr. Internodium quodvis seu quivis articulis hujus Madreporæ est corpus cyathiforme, fæctum, inferne attenuatum, ad basin ipsam parum dilatatum, superne crassius; margine lato, tenui; superficie striis numerosis; obsoletis, longitudinalibus, rugis vero transversalibus vix manifestis prædita.

Stella planiuscula, radios a centro ad marginem ductos plurimos (60 sæpius), in disci centro lamellatos, in margine vero striatos exhibet.

Descriptum corpus e centro cyathi alterius sic erigitur, ut basis superioris tegat stellæ partem lamellatam inferioris, & sic porro ex impositione unius articuli in alterum evadit corpus proliferum e centro: sed plura ejusmodi corpora prolifera æqualibus internodiis juxta se posita, margine stellarum tantum coalescunt.

Crassities media cujusvis articuli digito minimo par est; longitudo vero transversum pollicem interdum exæquat.

Substantia medullaris albidior, striata, cinerascente cortice vestitur, qui facili negotio, casu, vel contusione hinc illinc separatur.

Reperiuntur hæcce corallia sæpe capitis magnitudine ad littora *Kyllei* & *Slite*.

Varietatem hujus speciei maxime speciosam exprimit *Fig. XVIII.* quæ parum tamen & in hoc potissimum a supra descripto corallio abludit, quod stellæ propiores sint, sive internodia breviora & minus conspicua, superficies exesa & corticali substantia ab anteriori parte fere orbata: ex cortice nihilominus, ubi cernitur illæsus, e structura stellæ ejusque margine tenui, ampliato, hanc Madreporam eandem esse cum proxime memorata specie haud obscure patet.

VI.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro solitariis, membrana reflexa coadunatis stellatis. *Fig. VI. n. 1.*

Descr. Hæc Madrepora constat cylindris variis, fæctis, distantibus, rectis, parallelis, conjunctis invicem diaphragmatibus, sive lamellis horizontalibus, quibus interjecta sunt spatia latiora, quam alta.

Apices leviter effossi, sed nec radianti cavitate, neque dilatato margine comparent; in ambitu verum suo radiis variis dentiformibus, extrorsum acuminatis, crenati videntur.

Hi cylindri, vel caules cylindracei exsurgunt ex pluribus sibimet injunctis articulis cylindraceis, lævioribus, albescentibus, crassitie plus minus culmi triticei, quorum e latere supremo discedit membrana tenuis, inque hunc modum reflexo-plana, ut apex cylindri nonnihil promineat.

VII.

MADREPORA composita, cylindris flexuosis, scabris, cortice hinc inde coalitis. *Fig. XIII. n. 5.*

Descr. Cylindri, Madreporam hanc constituentes, varie sunt flexuosi, hinc inde contigui, iterumque distantes; cortice scabro, rimoso, transversim rugoso & propemodum articulado præditi.

Stella terminatrix cujusvis cylindri, ejusdem cum eo est latitudinis; disco concavo, centro depresso, planiusculo; radiis lamellatis, æqualibus & integris omnibus.

Talia inter se plura corpora conjuncta, lateribus promiscue & passim connata, fastigiis autem radiantibus a mutuis nexibus parum disjuncta, molem conficiunt diversæ magnitudinis. Color in his est prorsus cinereus, crassities calami scriptorii.

VIII. MA-

VIII.

MADREPORA aggregata, stellis angulosis, concavis; radiis quatuor altioribus. *Fig. XVI.*

Descr. Hæc Madrepora tubulis constat parallelis, angulosis (sæpius sexangularibus), undique connatis; adeo ut paries, proximis quibusvis tubulis interjectus, utrique eorum sit communis.

Stella terminatrix est æqualis diametri cum tubo, angulosa (sæpius sexangularis), concava, lamellata, lamellis a centro marginem versus ductis acutis; quarum quatuor decussatim positæ reliquis majores altioresque conspiciuntur.

Plures stellæ margine coalitæ partem superiorem hujus Madreporæ totam adornant; a latere vero sulci eleganter striati eam reddunt conspicuam.

Ceterum figura hujus speciei mutabilis est atque incerta. Nunc pugnum æquat, nunc digitum minimum magnitudine haud multum excedit: faciem interdum ramosam, jam rotundatam præfert. Estque Madrepora hæc subdiaphana, albicans; atque transversim secta picturam eandem refert, quam ab aversa parte præbent chartæ lusoriæ, constantem videlicet e sexangulis contiguis, centro-stellatis.

IX.

MILLEPORA ramis vagis; punctis sparsis. *Fig. XII.*

Corallii fossilis subalbidi ac lævis ramuli tenues, geniculati ac ramosi. Brom. lith. sp. 2. 17. t. 17.

Madreporæ sive corallii fossilis punctulati ramuli diversæ magnitudinis ac crassitie, a digiti minimi ad pollicis latitudinem ascendentes. Brom. lith. sp. 2. 17. t. 17.

Corallium album punctatum rugosum, aliquando tamen læve, furcatum & ramosum. Helw. lith. Ang. 49. t. 4. f. 2. 3.

Descr. Hæc Millepora varie est subramosa, divaricata.

Pori, plurimi, inæquales, oblongi, transversaliter undique absque ordine sunt dispersi.

In fracto ramo medullaris substantia poros approximatos, plures, ad modum cornu cervi, vel ossium exsiccatorum ostendat. Color hujus speciei frequenter albidus; magnitudo observatur varia.

Atque hoc inprimis corallio tantum non omnia scatent littora corallifera, nec non montes calcarii haud pauci; quapropter Lithographis, sub nomine *Pseudo-Corallii*, *Corallii fossilis*, idem est notissimum.

X.

MILLEPORA ramis vagis, punctis imbricatis.
Fig. XIV.

Descr. Hæc Millepora ramis constat variis, erectis, sæpius contiguis.

Pori sunt contigui, imbricati, fundo acutiori, exteriori margine obtuso, & oblique incisi; ut ab apice, non a basi ramorum, inspecti, fundus eorum appareat.

Hæc Milleporæ species in montibus quoque calcariis haud est infrequens & cinereo sæpius occurrit colore.

XI.

MILLEPORA ramis cylindraceis, dichotomis, seriebus longitudinalibus punctatis. *Fig. XV.*

Coralliorum exilium coagulum lapideum, eo, quo in figura addita cernitur, modo, eleganter coalitum.
Brom. lith. sp. 2. 16. t. 16.

Massa lapidea ex ramulis corallinis punctatis tam rectis quam inclinatis, sæpe etiam ramosis constans, & ad instar vermiculorum uncialis longitudinis, crassitie lumbricis junioribus simili sibi invicem stipatis. Helw. lith. Ang. 50. t. 4. f. 14. 15.

Descr.

Descr. Ramuli hi corallini sunt dichotomi, tere-
tiusculi, longitudinaliter punctati.

Pori juxta longitudinem in seriebus propemo-
dum contiguis disponuntur, lapidem oblique cavant
& cavitates formant versus basin cuspidatas, altera
parte marginis existente latiore & quasi bipartita.
Forma igitur pororum triangularis est. Immo fundus
cujusque foveolæ, qui a summitate ramulorum intuen-
tium oculis jucunde obversatur, inverse contempla-
tus prorsus delitescit. Quid, quod super his ramulis
sursum mota manus scabritiem sentit minorem, quam
si deorsum feratur.

Tum ad littora marina hæcce Corallia sæpius oc-
currunt, tum e montibus quoque calcariis haud inso-
lenter eruuntur; & colore observantur ut plurimum
albido.

XII.

MILLEPORA repens, ramis dichotomis, li-
neolis subulatis, imbricatis poros distinguentibus.
Fig. XXV.

Descr. Corallium hoc longum, ramosum, di-
chotomum, undique punctatum, latere cuidam lapi-
di arctissime adhæret.

Pori oblique descendunt, suntque striato-exca-
vati, ac si foliolis imbricatis, acerosis, hæc species
Milleporæ esset ab omni parte conspersa.

Ad formam igitur & similitudinem *Lycopodii* us-
que adeo accedunt hi ramuli, ut facile quis assereret
eos esse hanc ipsam herbam petrefactam.

Reperiuntur sæpe hæc specimina in montibus cal-
cariis, ubi quoque obvia sunt petrificata.

XIII.

MILLEPORA subrotunda, poris minimis con-
fertis, majoribusque crenatis remotis. *Fig. XXIV.*

*Porus tuberiformis, figura sua ac magnitudine
tubera terrestria referens.* Brom. lith. sp. 2. 19. t. 19.

Descr. Suprema facies, quæ convexa, poris obtegatur minimis, acicula quasi factis, confertissimis, angulatis, distinctis; præter hos ipsos punctis etiam latioribus aliis atque remotioribus notatur, quæ sunt margine aliquantum crenato, crenis circiter duodecim.

Pars inferior striis minimis plurimis, fulcisque paucis majoribus insignitur; quam formam debet haud dubie punctis illis in superna facie pertusis, majoribus, minimis.

In speciminibus nonnullis, quæ undarum vim diutius aliquanto fuere perpeffa, non nisi majorum pororum exhibentur vestigia, tenuioribus illis tritu maris abolitis prorsus & consumptis.

Hæc Millepora nunc cinerea, nunc albidior existit, nunc in rubedinem aliquantum propendet: magnitudine & forma admodum variat; sæpiusque hujus corallii latus supremum in rotundum sese contrahit, subtus autem communiter est concavum.

XIV.

MILLEPORA subrotunda, poris contiguis, angulatis, fæctis, subtus sulcata. *Fig. XVII.*

Lapis calcarius, coralloides, radiatus, gothlandicus, cujus superficies densas, elevatas & a centro ad peripheriam excurrentes lineolas radiatas exhibet. Brom. lith. sp. 2. 28. t. 28.

Tubularia pentagona, in qua tenuissimi tubuli intersepimentis albidis segregantur. Helw. lith. Ang. 49. t. 4. f. 6.

Descr. Millepora hæc figura est subrotunda, hinc inde convexa, supra foraminibus contiguis pertusa; subtus sulcis longitudinalibus, obtusis, dimidios tubulos effingentibus excavata.

Pori, seu foramina contigua, subrotunda, parum angulata, 5. 6. vel pluribus angulis instruuntur.

Fundo

Fundo illorum materia rudis calcaria plerumque solet accrescere; unde cavitates illæ semine sinapeos raro profundiores aut latiores habentur.

Nob. BROMELLIUS hunc lapidem inversum delineavit, procul dubio seductus specimine obscurioris notæ aut calce repletō. Ergo nescius ad quam coralliorum speciem hocce lapideum referret, protulit hæc verba: *Quod si ad fingenda nova nomina facilis essem, & iussus naturæ a veris petrificatis adcurate adeo distinguere nollem, crediderim me in hoc lapide videre vel solis quendam florem Indicum, petala sua pandentem, vel Fungitæ majoris capitulum inversum radiatum, & super lapidem diffusum. Nunc Davum me fateri malo, quam Oedipum.* Brom. lith. sp. 2. 28.

XV.

MILLEPORA poris contiguis, angulatis; diaphragmatibus transversalibus plurimis. Fig. XXI.

Tubularia fossilis candida, ex tubulis brevioribus angustis teretibus constans, & tribus ordinibus fistulosis distincta. Brom. lith. sp. 2. 21. t. 22.

Tubulariæ fossilis candidæ gothlandicæ alia species manu artificiosa in cubum formata & polita, ut cellulæ interiores, totaque lapidis substantia tubulosa atque cavernosa oculis melius pateat. Brom. lith. sp. 2. 22.

Tubularia fossilis albicans calcaria, ex tubulis exiguis innumeris concreta, lignum faginum petrificatum utcunque referens. Brom. lith. sp. 2. 22.

Descr. Amplior communiter occurrit, quam alta hæcce Millepora.

Pori fummitatem exornantes sunt lineam lati, angulis 4. 5 6. immo pluribus conspicui, profundi minus quam alti, qui membranis distinguuntur lapideis numerosissimis, perpendiculariter erectis, quas iterum

intercipiunt diaphragmata transversalia plurima, in loculamenta varia, latiora frequentius quam alta corpus secantia.

Hæc autem diaphragmata in eadem linea eademve altitudine sibimet invicem non respondent: quippe fracto corallio, transversa sepimenta interrupta, perpendicularia vero integra videntur.

In his cellulis hujus corallii particulæ crystallinæ, calcariæ, cubicæ, copiosissime inhærent; ut videantur hujus indolis specimina ex arena quasi pellucida esse conflata.

XVI.

MILLEPORA poris contiguis subrotundis; diaphragmatibus transversalibus plurimis. *Fig. XXIII.*

Descr. Millepora hæc superne convexa, infra concava, constat tubis innumeris, contiguis, tenuissimis, vix setam equinam admittentibus.

Pori subrotundi, numerosissimis diaphragmatibus transversalibus, tenuissimis & fere visum fugientibus distinguuntur.

Color in hac specie est niveus, gyphi æmulus: atqui structura pororum tam exacte *Boletum* refert, ut in hoc studio minus versati, Milleporam hanc nihil aliud esse, quam fragmentum *Boleti* petrefactum, facile persuasum habeant.

Fractum hocce corallium striatum apparet, & a latere spectatum formam quoque & similitudinem *Amianti immaturi* vulgo dicti, haud inepte mentitur.

De cetero fatendum arbitror, structuram lamellatam hujus Milleporæ cum specie proxime præcedenti in tantum convenire, ut ægre definiam, utrum separandæ potius, an conjungendæ sint hæ duæ species. Interim dividendas esse duximus, suadente id ipsum externa facie & magnitudine pororum maxime dissimili horum coralliorum; ne tamen illis refragari videamur,

deamur, quibus eorum combinatio forte magis ar-
ridet.

XVII.

MILLEPORA tubis ovatis, longitudinaliter re-
ticulatimque concatenatis. Fig. XX.

*Tubularia fossilis fistulosa, candida, undata &
catenulata.* Brom. lith. sp. 2. 23. t. 23.

*Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis ac ca-
tenulatæ aliud elegantius specimen, in quo lamella-
rum tortuosi anfractus latius explicantur, & tubu-
lorum catenula corallina, sive rete articulatum mi-
rabile distinctius extenditur, artificio adeo miro ac
singulari, ut iconè melius, quam verbis exprimi pos-
sit.* Brom. lith. sp. 2. 24.

*Ejusdem Tubulariæ fossilis catenulatæ gothlan-
dicæ aliud specimen, memoratis durius ac quasi sili-
ceum, cujus reticularis & catenulata superficies a
fluctibus marinis adeo exesa & deterisa est, ut ele-
gantiam suam naturalem plane perdiderit.* Brom.
lith. sp. 2. 24.

*Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis alia spe-
cies tenuis, utrinque plana, reticulata atque cate-
nulata, cujus tubulosa & ab aquarum fluctibus de-
tersa superficies, catenulam corallinam tam affabre
ab utroque latere ostendit, ac si aurifabri manu fa-
bricata, vel opus phrygium esset, figura sua reticu-
lari mirabile vasorum lymphaticorum rete haud in-
epte representans.* Brom. lith. sp. 2. 25. t. 25.

*Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis alia spe-
cies, tubulari sua & cavernosa structura apum cel-
lulas seu favos apprime exprimens.* Brom. lith. sp.
2. 26. t. 26.

*Tubularia fossilis catenulata silicea scanica,
gothlandicæ superius sub numero 6. memoratæ simi-
lis, sed ab aquarum fluctibus admodum exesa & de-
formata.* Brom. lith. sp. 2. 27.

Frustum corallii dendrici lividi & albi coloris, fibris non rectis, sed paullum inclinatis atque arctissime compactis constans, quorum densa constipatio in extremitate in catenulam effigiatur. Helw. lith. 50. t. 5. f. 1.

Frustum corallinum, in quo variae expressiones ductus & fistulae repraesentantur, quibus catenula accurate articulata implicatur. Helw. lith. 52. t. 5. f. 6. conf. t. 6. f. 1.

Lapis albidus catenula corallina tam pulcre articulata, quasi aurifabri manu fabricata fuisset, circumvolutus. Helw. lith. 53. t. 6. f. 1. conf. t. 5. f. 6.

Corallium laterulatum. Bütn. Coralliogr. sub. t. 1. f. 2. Wolkm. Siles. sub. part. 1. c. 4. §. 46. t. 18. f. 7. & t. 20. f. 3.

Descr. Milleporæ hujus tubi subcylindracei, æquales, parum compressi, juxta se in lineam positi, lamellam constituunt, quæ perpendiculariter, aut varie inflexa cellulas format ovatas, oblongas, diverse angulatas ac reticulatim quasi ordinatas. Cujus nimirum texturæ indicio haud obscuro est superficies longitudinaliter sulcata, nec non margo supremus velut ex catena pororum ovatorum & inter se connexorum constructus.

Altitudo laterum sæpe binos vel ternos transversos digitos assequitur: ceterum figura totius hujus corallii admodum est inconstans. Cavitates minores five poros vel tubos plerumque implet materia terrestris ac lapidea: majores vero cellulae interdum sunt vacuæ ad digiti transversum profunditatem; communiter autem & illæ materia argillaceo-calcaria refertæ.

Proinde non solum consistentiæ, sed etiam coloris, in plerisque speciminibus, varietas est insignis hujus lapidis: lamellæ enim in aliis flavæ, in aliis rubescentes, inque aliis albidæ & propemodum subpellucidæ, nunc fragiliores nunc duriores observantur; materia cellulas implente existente magis rudi & cinerea.

XIIIX.

MILLEPORA dichotoma, repens, teres, poris axillaribus solitariis eminentibus. *Fig. XXVI.*

Descr. Fili crassioris instar arête lapidi, vel coralliorum frustis adhæret hæc Millepora, constans ramis teretibus, filiformibus, divaricatis, ad divisuras fere angustioribus, inque tota superficie lapidis, cui innituntur, varie & reticulatim oberrantibus.

Porus cylindraceus, elevatus, nec lapidi appressus, ut sunt reliquæ partes hujus corallii, singulæ ramificationi erectus fere infidet.

Spatia ramis interjecta, in lapide, cui innascitur hoc corallium, vel nuda & glabra sunt, vel punctis elevatioribus adspersa, vel etiam leviter sunt excavata.

XIX.

MILLEPORA tubulis cylindraceo-flexuosis, distantibus, congestis plurimis. *Fig. XXII.*

Lapis, in quo vegetatio corallina ex fistulosis excrescentiis cavis, iisque sursum prominentibus apertissime cognoscitur. Helw. lith. 52. t. 5. f. 7.

Descr. Corallium hoc speciosum tubulis constructur æqualibus, cylindraceis, parum flexuosis, inque solido lapide exortis & juxta se positis, minimis, in apice paullulum, nec toto corpore perforatis, margine foraminis acutissimo integro instructis.

Superficies horum tubulorum primo quidem intuitu lævis observatur; in eadem vero armato oculo perlustrata, circuli tenues, parumque distantes hinc illinc elucent: quorum videlicet e numero, gradus incrementorum hujus corallii fatis manifeste colliguntur. Longitudo tubulorum transversum pollicem, crassities culmum minoris graminis adæquat.

XX.

MILLEPORA membranacea, plana, punctis contiguis, quincuncialibus. *Fig. XIX.*

Millepora plana simplicissima superficie alteri adnata. Hort Cliffort. 480.

Retepora sive Eschara marina Imperati lapidea gothlandica. Brom. lith. sp. 2. 20. t. 21.

Retepora & alia species, telam subtilem textura sua quodammodo referens, lapidem calcarium candidum corticis reticulati instar involvens. Brom. lith. sp. 2. 21.

Descr. Hæc *Millepora* constat membrana alicui solido corpori superinducta, diaphana, tenuissima, composita meris punctis ovatis, fundo obliquo: cavitas enim superiora respicit.

Puncta eleganter in quincuncem digesta sunt, aut in hunc modum juxta se invicem proxime locata, ut quæquæ versus spectentur, semper ea recta in serieprehendantur ordinata.

Hæc species *Milleporæ*, maris Baltici frequentissima incola, in omni fere fuco, lapide ac topheo sub-marino est obvia.

XXI.

Coronidem operi tandem imponat specimen quoddam singulare corallinum Gothlandicum, quod delineatum sistit Fig. XXVII, cujus nos compotes fecit D. D. I. G. WALLERIUS.

Hic lapis conflatus videtur ex corporibus hexædris, solidis, parallelis, erectis, contiguis, glabris, æqualibus, plurimis, subdiaphanis, albicantibus, latitudinis linearis.

Lineæ sexangulares, retiformes, maculis æqualibus in superficie leniter incisæ, nec non latera in hunc modum angulata, hæc satis evincunt.

Adeoque externa specie non multum abhorret a crystallis truncatis calcariis, quæ plumbi ditiores inveniuntur.

Ceterum, hunc lapidem, cujus unicum modo specimen videre nobis licuit, quum simus dubii, quo tutissime referamus, coralliis nostris loco appendicis subnectendum judicavimus.

V.

AMPHIBIA

GYLLENBORGIANA,

PRÆSIDE

DN. D. CAROLO LINNÆO,

Med. & Botan. Profess. Reg. & Ord.

descripta

a

BARTH. RUDOLPHO HAST,

Ostrobothniensi,

Stipendiario Regio.

Upsaliæ 1745. Jun. 18. in Audit. Carol. maj.

PROOEMIUM.

Subjicitur oculis tuis, B. L. descriptio quorundam Amphibiorum, quæ ex peregrino orbe in septentrionem nostrum advecta, & singulari indole ac raritate sua maxima conspicua sunt. Partem ea faciunt, pretiosi muneris illius, quo nostram hanc Musarum sedem haud ita pridem donavit liberalitas, Illustrissimi Herois ac Comitis, *Regis Regnique Sueciæ Senatoris, Regiæ Cancellariæ Præsidis atque Upsaliensis Academiæ Cancellarii*, DOM. CAROLI GYLLENBORG.

Non uno sane documento enituit hujus tanti Mæcenatis erga artes & scientias liberales & nostras præcipue Camenas propensissima voluntas. Ex quo enim tempore his ea contigit felicitas, ut eas, in clientelam suam admissas, propiori cura dignatus sit, plurima profecto, partim instaurata amplificataque vetera partim nova addita sibi ornamenta & decora lætus vidit

vidit Upsaliensis Helicon. Loquor illius sub auspiciis & beneficio reparatum heic *Hippodromum*, indeque redintegratam nobilissimam equitandi disciplinam: loquor exstructum & accuratissimis *instrumentis* locupletatum *Observatorium Astronomicum*, ceteris, quæ continet Europa, palmam facile dubiam facere visum: loquor comparata varia, eaque optima, *Instrumenta Physica*: loquor resectum & *Præparatis Anatomicis* præstantissimis instructum *valutudinarium Academicum*: loquor *Hortum Botanicum*, amœnissima nunc specie florentem & brevi tempore advecto undique ex regionibus, alio sole calentibus, rarissimarum plantarum ingenti numero auctum, novaque *Præfecti sede*, pariter ac *hypocaustis* nuper exstructis perfectisque conspicuum, ita ut cum exteris multis de præstantia jure certare possit: loquor denique Gustavianam Musarum nostrarum ædem, cui reficiendæ atque elegantiori structura ornandæ, simulque extendendo crescentis indies publicæ Bibliothecæ spatio, artificum manus admo- veri jam cœperunt. Ad hæc tot illustria faventissimi erga Upsaliensem Academiam animi pignora accessit demum propria, eaque elegantissima, Mæcenatis hujus nostri collectio, rara *Amphibia*, *Insecta*, *volucrum imitamenta*, arte facta, *coralliorum* denique & minerarum pulcherrimam varietatem complexa, qua erat ipse otia sua literaria oblectare solitus, quamque incredibili, quo ducitur, promovendæ historiæ naturalis studio, & munificentia immortalī laude celebranda, huic Camenarum domicilio, in æde, Præfecto horti Botanici adsignata, servandam, benignissime concessit.

Ut igitur hujus tanti muneris, quod privatim miramur & suspicimus, publicus etiam fructus fiat, simulque beneficii perennet memoria, aliquam ejus particulam, Amphibia hæcce, donantis splendido nomine

nomine decorata, captus ego *historiæ naturalis*, & imprimis *Zoologiæ*, singulari voluptate, describenda & publicæ luci exponenda suscepi, dum spes est, nec ceteris thesauri illius partibus, pari modo communicandis, aliorum dein defuturam fore industriam.

A M P H I B I A.

Amphibiorum Classis inter animalia singularis omnino est. Alia quippe horum quatuor pedibus insistere, & unguibus non secus ac quadrupedia quædam instructa esse, videmus; alia sine pedibus ut anguillæ repunt; alia prorsus nuda sunt; alia piscium instar squamis teguntur. Frigido omnia gaudent sanguine; omnia fere in terra simul & aqua degere possunt; pleraque in cryptis terræ, per hiemem dormitura, delitescunt. Ceterum horrendus horum ferme omnium aspectus ipse timendam ab iis perniciem hominibus minari videtur, quibus infesta maxime hæc animalia deprehenduntur. Quare præcipua quædam septentrionis nostri felicitas existimari debet, quod paucissimæ heic species Amphibiorum reperiantur, quorum ingens numerus australium terrarum incolis, inter tot alioqui benignioris naturæ amœnissimos jucundissimosque proventus, gravissima sane incommoda, nec raro vitæ ipsius pericula, adfert. Horum certe minus invidenda nobis conditio videbitur, quoties vel ipsi intuemur, vel peregrinatorum fide in variis itinerariis accurate descripta, non sine horrore conspiciamus tot diversa nocentissimorum ejusmodi animalium, utpote Serpentum, Lacertarum, Bufonumque genera, illis in locis crescentia, nobis vero plerumque ignota.

Hæc igitur delinéaturo mihi, pro diversitate ipsa Amphibiorum, visum est, tractationem hanc, secundum genera in quatuor dividere capita: primum quidem de Colu-

Colubris, secundum de Lacertis, tertium de Ranis,
& quartum denique de Testudinibus.

CAP. I.

SERPENTES.

A reliquis amphibiiis facile dignosci possunt Serpentes, quippe qui pedibus destituuntur & anguillarum instar serpunt; arbores tamen gradu spirali scandere possunt nonnulli. Hos, cum nec pedibus currendo, nec alis avolando, nec pinnis natando hostem evitare possent, non tamen adversus reliquorum animalium impetum inermes reliquit Sapientissimus Conditor. Framea namque atrocissima gemina, utrinque in maxilla superiore præditi sunt, ubi hi dentes cavi, liquorem venenosum, in vesicula supra basin dentium latente, collectum, transmittunt; unde atrocissimi & exitiales sæpe morbi ac dolores confestim oriuntur. Dissimilibus tamen modis noxios ejusmodi effectus diversi edunt serpentes.

Hæmorrhøis enim morfu suo ex omnibus emissariis corporis sanguinem expellit, de quo *Lucretius* Lib. 9. canit:

*Impressit dentes hæmorrhøis aspera Tullo
Magnanimo Juveni miratorique Catonis,
Utque solet pariter totis se effundere venis
Corycii pressura Croci; sic omnia membra
Emisere simul rutilum pro sanguine virus,
Sanguis erant lachrymæ, quæcunque foramina
novit,
Hæmor ab his largus, manat cruor, ora redun-
dant
Et patulæ nares, sudor rubet; omnia plenis
Membra fluunt venis, totum est pro vulnere
corpus.*

Aspis,

Aspis, phtyas dictus, morſu torporem infert, jucundam laſſitudinem, ſoporem & mortem absque ullo dolore. Cleopatra igitur, Ægypti Regina, mortuo M. Antonio, ne Romam a victore, Augusto imperatore, in triumphum duceretur, hoc potissimum ſuavi mortis genere, ſicut voluptatibus per omnem vitam indulſerat, interire voluit.

Cherſæa ſingultum læſo exprimit, & coloris mutationem, ſtuporem, frigus, ſomnum, palpitationem cordis, atque dolorem eximium adfert.

Preſter *Nafidicum* percutiens, illico totius corporis tumor.

- - - - - illi rubor igneus ora

*Succedit, tenditque cutem pereunte figura,
Miſcens cuncta tumor toto jam corpore major,
Humanum egreſſa modum ſuper omnia membra
Efflatur ſanies late tollente veneno,
Ipſe latet penitus congeſto corpore merſus,
Nec lorica tenet diſtenti corporis auctum.*

- - - - - tumidos non capit artus

*Informis globus et curioſo pondere truncus
Intactum volucrum roſtris, epulasque daturum
Haud impune feris, non auſi tradere buſto
Non dum ſtante modo creſcens fugere cadaver.*

Annei Lucan. pharſal. l. 9.

Heritinandel, Malabarenſium Coluber, icſtu corrumpit carnes totius corporis humani, ut putreſcant, decidant, & poſt mille tormenta moriatur vulneratus. Parata tamen huic malo medela eſt in Antideſmæ decocto aquoſo, copioſius hauſto.

Nintipolonga, ſerpens quidam Ceilonicus, lethargum ſuo vulnere inducit.

Seps Lybicus morſu putredinem & gangrænâ producit. Fertur *Agarhoclen* dentiſcalpium, hujus ſanie infectum, accepiſſe, unde in toto corpore gangrænâ & mors. *Bærhav.*

Viperæ

Viperæ Caudisonæ, in America degentis, virus intra sex vel duodecim horas, hominem vita privat; cujus tamen antidotum nostro tempore ibi inventum est, radix *POLYGALÆ* caule simplici, erecto; foliis ovato lanceolatis, alternis, integerrimis; racemo terminatrice, erecto. *Gronov. Flor. Virgin. 80.*

Viperarum tam nostratum, quam exoticarum, virus neminem latet, inde dolor, tumescencia, febris, Icterus, pervigilium, gangræna, rarius tamen mors.

Cobræ de Capello venenum intra horam homines occidere, ferunt peregrinatorum diaria.

Sic *ASPIS* facit *Somnum*; *CERASTES Tetanum*; *VIPERA Icterus*; *SEPS Gangrænam*; *DIPSAS Polydipsiam*; *PRESTER Tumorem*.

Plura de serpentibus referre instituti ratio prohibet. Quare hoc tantum monendum est, medicis maxime necessariam esse peritiâ historiæ serpentum naturalis, ut constet, quinam eorum noxii, quinam innoxii sint, & quales singuli producant effectus, si vera & idonea læsis remedia propinare studeant.

Serpentes, inter Amphibia, hætenus ab auctoribus obscure traditi, magnam omnibus injecere difficultatem, quippe qui artubus destituuntur & prorsus uniformes sunt. Hinc *SEBA* in thesauro suo coloribus deceptus, tredecies unam eandemque speciem, *Cobram de Capello*, seu Anguem conspicio insignitam, delineavit. *Vid. ejusdem thesaur. tom. II. tab. 85. fig. 1. tab. 89. fig. 1. 2. 3. 4. tab. 90. fig. 1. 2. tab. 94. fig. 1. tab. 97. fig. 1. 2. 3. 4.*

Multum igitur solliciti de vera & constanti nota specifica serpentum, coloresque inconstantibus & spuriiis notis adscribentes, veram tandem invenimus differentiam. *SCUTA* videlicet transversalia *ABDOMINIS*, ab ipsa gula ad anum enumerata, veras constituunt differentias specificas, ad quæ proinde
ut

ut posthæc descriptores serpentum accurate attendant, optandum est. Quum vero multæ species numero scutorum abdominalium proxime fere conveniant, his **P A R I A S Q U A M A R U M**, **C A U D A M** subtus tegentium, addidi, quæ ab ano ad apicem caudæ enumerata, numeri proportionem inter scuta abdominalia & caudæ ostendunt, notamque veram cum præcedentibus subministrant.

I. COLUBER *scutis abdominalibus CXLIV, caudalibus XXXIX.*

α *Vipera anglica nigricans.* Petiv. mus. pag. 17. n. 104.

C A P U T a tergo variis notatur futuris, quibus totidem interjacent areolæ: quinque scilicet inter oculos, quarum intermedia major est, ante has novem in orbem digestæ sunt, quibus duæ minores interjectæ sunt; pone vero inter oculos areolæ duæ majores.

Dentes in superiori maxilla magni, intra eandem bursam reconditi, utrinque bini simul, recurvi.

Margo labii superioris ad latera albus est.

T R U N C U S squamarum ordinibus septendecim tegitur, quorum squamæ ovatæ & carinatæ sunt; nisi quod lateralium ordo infimus lævis nec carinatus sit.

Scuta abdominalia CXLIV numerantur.

C A U D A subtus XXXIX squamarum latiorum paribus tegitur, excepto ultimo acuminato.

C O L O R totius serpentis niger est.

Hujus venenum in dentibus illis magnis acutis latet, quorum duo solum utrinque maxillæ inferuntur; quique concavi & versus apicem foramine parvo tubulosi sunt.

Dentes hi vesiculæ cuidam adherent, liquore venenoso repletæ; hinc per cavum dentem vulneri infunditur sanies e vesicula hacce expressa.

Rbedi in experimentis, quæ cum viperis instituit, observavit: quod si frustum panis ad dentem viperæ compressum, saniem prorsus imbibat, morsus viperæ nullum alium ac vulnus acus, producat effectum; huncque liquorem saniosum, animali cuidam propinatum, nihil noxii attulisse; acum vero hac sanie infectam, canem vel aliud animal vulnerantem, eundem quem morsus viperæ effectum habuisse.

β *Anguis cinerea, macula dorsi fusca longitudinaliter dentata.* Act. Upf. 1736. pag. II. n. 4.

Vipera anglica fusca, dorso linea undata nigricante conspicua. Petiv. mus. pag. 17. n. 103.

Vipera Raj. quadr. pag. 285.

Vipera vera Indiæ orientalis. Seb. thesaur. t. II. p. 9. tab. 8.

Varietas hæc omnino eadem numero scutorum abdominalium & caudalium, item structura squamarum dorsaliū ut & capitis cum præcedenti; colore autem differt.

CAPITIS *Maxilla* enim superior maculis albis & nigris variegata est.

DORSUM longitudinaliter cinereum cum fascia longitudinali nigra utrinque dentato-sinuata, maculis ad latera cuique sinui respondentibus, nigris.

ABDOMEN ut in præcedenti atrum est.

Penis subrotundus spinosus plurimis aculeis validis retrorsum prominentibus.

Rarior apud nos est vipera nigra; cinerea vero, quam sub varietate β) posuimus, satis frequens est.

Ab hoc angue haud raro vulnerantur illi, qui pedibus nudis campos, prata & sylvas, æstate obambulant; unde cita inflammatio, dolor, intumescentia, febris, pervigilium, icterus, varius tamen mors exoritur.

Vipera

Vipera præterea eadem facultate ac vipera caudifona instructa est; quippe quæ murem quendam aut foricem adspiciens eo ipso efficit, ut in rictum ejus invitum licet se præcipitet animalculum. Mirabile hoc phenomenon veritati consentaneum esse, compererunt Itali, qui relictum in dolio murem, ubi antea viperae reconditæ fuerant, in fauces viperae fœminæ incurrentem observarunt. Vide quæ de vipera caudifona Cl. Dominus Præses in programme anno 1743 die 9 April. retulit.

2. COLUBER *scutis abdominalibus CLXII, caudalibus CL.*

Serpens Ceylonica lineis subfuscis. Seb. thesaur. tom. II. pag. 14. tab. 12. fig. 3.

Anguis Borneocus, viridis, familiaris, perennis. Petiv. mus. pag. 18. n. 105.

Serpens indicus gracilis viridis in arboretis & fruticetis degens, Abatulla Ceilonensibus, i. e. oculis infestus. Raj. quadrup. pag. 331.

CAPUT primo duabus tegitur squamis, dein duabus majoribus, tum inter oculos tribus, demum squamis duabus majoribus.

Nares minimæ, subrotundæ.

Maxilla superior alba.

Color capitis in superiori parte cæruleus, linea pone oculos nigra, albedinem a cæruleo colore distinguens.

TRUNCUS cauda sesquilingior, versus caput vix penna anserina crassior, nec ubi latissimus, olorinam crassitie superans.

Squamæ omnes læves sunt, absque elevata stria & apice integro.

Scuta abdominalia CLXII numerantur; ex iis abdomen levissime angulatum est.

Color a tergo, præsertim ab initio, viride-cæruleus nitens, cum linea intermedia longitudinali ex al-

bidā. Squamarum margo, præsertim versus apices, niger est; hinc corpus pulchre reticulatum, maculis rhombeis viridibus.

Abdomen album est.

CAUDA valde tenuis, subtus CL squamarum paribus longitudinalibus tegitur.

COLOR serpentis soli objectus instar auri nitet, ut merito pulcherrimus in sua gente censeatur.

3. COLUBER *scutis abdominalibus CLXXVII, caudalibus LXXXV.*

Anguis vulgaris fuscus, collo flavescente, ventre albis maculis distincto. Petiv. mus. pag. 17. n. 101.

Anguis Gesner. serpent. pag. 43.

Serpens Anguis. Schwenck. rept. pag. 157.

Anguis Coluber. Merret. pin. pag. 204.

Natrix torquata. Aldrovand. serp. pag. 287. Jonst. serp. pag. 89. Raj. quadrup. pag. 334. Charlet. exercit. pag. 35.

Natrix torquata ex subcæruleo nigro & albo varia. Mus. Petrop. i. p. 475. n. 451.

Coluber, it. Oeland. 6. 154.

Skanis, Snok; Smolandis, Ringorm.

CAPUT squamis duabus angulatis munitur, dein duabus rotundatis, tum inter oculos tribus; demum duabus majoribus ovatis.

Narium foramina subrotunda.

Dentes nulli magni retractiles ut in vipera, sed æquales minimi.

Maxilla superior alba, lineis transversis nigris.

Maxilla inferior una cum gula alba est.

Macula livida majuscula utrinque ad aurium regionem.

TRUNCUS a tergo novendecim squamarum ordinibus imbricatus est: squamis ovatis, obtusis, integerrimis, linea elevata carinatis, exceptis duobus

bus ordinibus utrique abdominis lateri proximis, quorum squamæ læves & nulla linea exaratae.

Scuta abdominalia CLXXVII inveniuntur.

CAUDA subtus LXXXV squamarum paribus tegitur.

COLOR totius animalis ater est.

Innoxius plane hicce habetur anguis, per Sueciam frequens, praesertim in Scania campestri: ubi non tantum in stabulis bouum domesticus est; sed & interdum in fumosis hypocaustis incolarum, rökstugor dictis, quotidianus. Ova communiter in fimetis deponit.

4. COLUBER *scutis abdominalibus* CL, *caudalibus* LIV. *Serpens Cobella dicta americana.* Seb. thesaur. Tom. II. pag. 4. tab. 2. fig. 6.

CAPITIS futura ut in 2 & 3 specie.

Gula alba est uti & maxillæ, quæ lineis fuscis transversis notantur.

TRUNCUS a tergo cinerefcens est, fasciis transversis albicantibus notatus, intra quas maculae fuscae conspiciuntur, characteribus ex plurimis lineolis longitudinalibus constantibus, supra vel infra magis dehiscentibus.

Scuta abdominalia CL conspiciuntur.

Abdomen album fasciis nigricantibus, latioribus, inæqualibus, majusculis, plurimis.

CAUDA admodum acuta est, LIV squamarum paribus constans.

5. COLUBER *scutis abdominalibus* CXVIII, *caudalibus* LXI.

Anguis bicolor elegantissimus malabaricus. Seb. thes. II. pag. 8. tab. 54. fig. 1.

CAPUT ut in præcedentibus 2. 3. 4. speciebus, colore cinereo-livido.

Maxillæ cum gula albæ sunt, lineolis transversis fuscis exaratae.

TRUNCUS albus, fasciis latis, nigricantibus, in medio dorfi latioribus, ad latera angustioribus & subtus concurrentibus.

Scutis CXVIII tegitur abdomen.

CAUDA acuta, subtus LXI squamarum paribus instructa.

MAGNITUDO semipedalis & spithamea.

Bestiola hæc adeo venusta & amœna est, ut domicellæ in Indiis orientalibus, non solum ejus conspectu delectentur; sed & in refrigerium sinui suo æstuanti cælo applicent. Seb.

6. **COLUBER** scutis abdominalibus CCL, caudalibus XXXV.

Serpentula ex ins. Ceilon. Seb. thesaur. I. pag. 19. tab. 10. fig. ult.

Serpens Ceilonica lemniscis latis. Seb. th. T. II. pag. 76 tab. 76. fig. 3.

Serpens americanus niger, annulis latis albis, ac inter ipsos singulos duo annuli albi tenuiores, ore squamularum albarum nigricante. Mus. Petropol. p. 464. n. 218.

CAPUT ipso corpore non amplius est.

Narium foramina minima, inter quæ duæ squamæ rhomboideæ, deinde duæ majusculæ pentagonæ, tum inter oculos squamæ tres, quarum intermedia major, & demum pone has duæ maximæ.

Rostri apex nigricans, fascia transversa nigra in medio capitis & in occipite macula rotunda.

Maxilla inferior a lateribus cinerea est.

TRUNCUS pennæ cygneæ crassitiem æquat, squamis rhombeis, obtusiusculis, lævibus, nec carinatis tectus; a tergo quindecim squamarum ordines conspiciuntur.

Scuta abdominalia CCL adsunt.

CAUDA obtusiuscula subtus XXXV squamarum paribus tecta.

COLOR totius corporis ex albo & nigro eleganter variegatus est; nigredinem, si caput excipias, distinguunt 43 cingula alba, quorum tertium quodque reliquis quadruplo latius; omnia in abdomine paullo latiora, quam a tergo. Deinde squamæ omnes albæ in tergo, apice margineque fere ferrugineæ sunt.

LONGITUDO totius anguis sesquipedalis.

7. **COLUBER** *scutis abdominalibus CXXIV, caudalibus LX.*

Serpens americana viperæ æmula. Seb. thes. T. II. p. 15. tab. 12. fig. 3.

CAPUT tegitur plurimis squamis inæqualibus, harum duæ sunt, in quarum singulis *narium* foramina minima inveniuntur. His deinde triangularis quædam interposita est; tum duæ rotundatæ, deinde tres majores oculis interjectæ; demum duæ squamæ majores ovato-triangulares.

Color capitis cinereo-lividus.

TRUNCUS a tergo novendecim squamarum ordinibus longitudinalibus tegitur.

Squamæ omnes emarginatæ, ovatæ & carinatæ sunt, excepto ordine infimo laterali, utrinque non carinato.

Color exalbidus, fasciis latis, angulatis, in dorso latioribus, fuscis, margine nigricantibus.

Abdomen CXXIV scutis constat, maculis alternis, ferrugineis, quadrangularibus, pictum.

CAUDA valde acuminata LX squamarum paribus gaudet.

LONGITUDO pedalis vel sesquipedalis, crassitie tubi sclopeti.

8. **COLUBER** *scutis abdominalibus CCVII, caudalibus LXXXV.*

Serpens americana Petola dicta. Seb. thes. T. I. pag. 89. tab. 54. fig. 4.

CAPUT ut in præcedentibus 2. 3. 4. speciebus.

Maxilla inferior alba ut & margo *superioris*.

Dentes numerosi, parvi, acuti, reflexi.

Color in superiore parte fusco-lividus.

TRUNCUS a tergo squamis ovatis, lævibus, non carinatis, integerrimis constat, in novendecim series dispositis.

Scuta abdominalia CCVII numerantur.

Color a tergo pallidus, fasciis transversis, numerosis, latis.

Abdomen immaculatum ex albido flavescens est.

CAUDA teres, attenuata, minus acuminata, squamis non carinatis; subtus LXXXV squamarum paribus constat.

LONGITUDO circiter duorum pedum, in medio crassitie tubi sclopeti, versus caput digiti crassitie.

9. **COLUBER** *scutis abdominalibus* CLXXXVI, *caudalibus* LXIV.

Serpens americana annulata. Seb. thesaur. T. II. p. 38. tab. 38. fig. 2.

CAPUT primo duabus squamis majoribus tegitur, deinde multis minimis.

Color a tergo albidus est, macula fusca utrinque pone oculos.

TRUNCUS cauda quater longior est; a tergo squamis ovato-oblongis, obtusis, lævibus constat, in novendecim ordines longitudinales, absque striis elevatis, digestæ sunt squamæ.

Abdomen CLXXXVI scutis tegitur, colore albo.

Color a tergo albus est, maculis fuscis, rotundis, in medio tergi alternatim sitis, interdum duabus vel tribus cohærentibus, maculam longitudinalem curvam efficientibus. Macula capiti proxima antè bifurcata est.

CAUDA obtusa subtus LXIV squamarum paribus tegitur.

LONGITUDO sesquipedalis, crassities prope caput pennæ cygneæ, in medio corporis, vero fere digiti tenuissimi.

CAP. II.

LACERTÆ.

Lacertarum species plurimas esse, & zoologorum descriptiones, & itineraria perhibent, patria licet nostra quatuor vel quinque saltem harum species alat.

Differunt hæ multis in partibus; aliæ quippe *Cauda* compressa sive perpendiculariter plana instructæ sunt, ut *Crocodilus* & plurimæ, quæ in aquis habitant; cauda vero vel tereti, vel angulata, vel articulata, vel etiam continuata serie extensa, gaudent *Lacertæ terrestres*.

Quoad ipsum *Corpus* variant etiam lacertæ; aliæ enim corpus nudum, ut *Salamandra*, habent; aliæ piscium instar, squamosum, quales *Lacertæ* facile omnes in calidioribus regionibus deprehenduntur. Tuberculis præterea callosis, passim per corpus sparsis, aliæ, ut *Crocodilus* & *Gecko*, teguntur; aliæ denique aut toto dorso, aut sub gula, vel ad latera, cristatæ sunt, ut *Draco volans*.

Quod *Pedes* attinet, iis vel fissis, vel etiam palmatis utuntur, diversus etiam in anterioribus & posterioribus reperitur digitorum numerus. *Ungues* præterea vel omnibus digitis adsunt, vel quibusdam tantum, vel etiam nullis, variante figura.

Ex hisce facile liquet, quænam potissimum notæ in eruendis differentiis specificis adhibendæ sint, quæque semper constantes, vix unquam variant.

10. LACERTA cauda ancipiti, pedibus triungulatis, palmis pentadactylis, plantis palmatis tetradactylis.

Crocodylus. Seb. thesaur. tom. I. p. 160. tab. 103, 104. fig. omnes. Jonst. quadr. p. 200. tab. 79. fig. 3. Schwenck. rept. p. 145. Aldrov. quadr. p. 677. Charlet. exercit. p. 29. Gesner. quadr. p. 9. Rondel. pisc. p. 232. Bellon. aquat. p. 41. Sloan. hist. II. p. 332. Olear. mus. p. 8. tab. 7. fig. 3. Mathiol. Dioscorid. p. 278. tab. 278.

Crocodylus, qui per totam Indiam, Cayman audit. Bont. Jav. p. 55. tab. 55.

Crocodylus Leviathan Jobi Bochart. hieroz. lib. I. c. 7.

Jacove seu Crocodylus. Pison. Americ. p. & tab. 288.

Lacertus omnium maximus, Crocodylus dictus.

Raj. quadr. p. 261.

Crocodylus, lacertorum omnium maximus, africanus. Mus. Petropol. I. p. 433. n. 1.

CAPUT oblongum, depressum, duabus futuris ab oculo retrorsum excurrentibus notatum; pone oculos officulo quadrato planiusculo tegitur; ante vero rugæ elevatæ oculorum regionem conjungunt. Subtus læve, rugis reticularibus, maculis quadrangularibus. Occiput tuberculis callosis munitur, longitudinaliter acutis, in duas transversas series digestis.

Nares elevatæ, foraminibus lunulatis, corniculis retrorsum spectantibus.

Dentes in maxillis inæquales, in unam seriem marginalem dispositi.

Palpebræ superiores elevatæ, valde rugosæ; hinc aspectus torvus; harum margo tenuior transversim striatus.

Collum in superiori parte quatuor vel quinque tuberculorum paribus tegitur, infra vero in octo dividitur segmenta.

TRUNCUS a colli tuberculis, per totum dorsum viginti segmentis tegitur, quæque singula articulis quadratis constant, a tergo linea minori quam ad latera elevatis.

Abdo-

Abdomen album XXIV segmentis gaudet.

Anus fissura longitudinali prominet, rugis undique oblecta.

CAUDÆ pars anterior 10 segmentis constat, atque a tergo squamarum lateralium elevatis lineis planiuscula & carinis lateralibus instructa est, posterior vero compressa est margine superiori acuto, inferiore rotundato.

Segmenta XXII caudam terminant, quorum superioris cujusque apex retrorsum spectat, exceptis tribus postremis segmentis.

PEDES palmis fissis, pentadactylis, digitis tribus primis unguiculatis, 4 & 5 ungue destitutis.

Plantæ tetradactylæ, femipalmatæ, digito extimo ungue carente.

COLOR externe cinereus vel lividus potius, fasciis transversalibus undatis, quarum prima in collo, secunda inter brachia, tertia & quarta supra dorsum, quinta ante femora, sexta pone femora, septima cum cæteris ad decimam quartam, caudam cingunt.

Pigrum est animal, nec in latus facile verti potest, perniciosum alioquin, quod dentibus conterit densissimaque ossa dissipat. Raj. Rustici tamen unus vel duo immanem crocodilum (qui numerosis hominibus resistere aptus) invadunt, manibus prehendunt, fune os & pedes vincunt, asino imponunt, vebunt Venetias, jugulant, decorticant. Alpin.

Ova parit anseris magnitudine, numero circiter 60. Mus. Petr.

Carne gaudet candidissima, sed agreste & paludosum sapit. Seb.

II. LACERTA cauda tereti, pedibus pentadactylis, crista dorsali longitudinali, gulæ pendula antice dentata.

Lacer-

Lacerta seu Leguana Surinamensis pectinata & strumosa cerulea fœmina. Seb. thesaur. tom. I. p. 149. tab. 95. fig. 2.

Lacertus americanus pectinatus & strumosus seu Leguana. Seb. ibid. fig. 1.

Leguana pectinata & strumosa asiatica. Seb. thes. I. p. 151. tab. 96. fig. 4.

Liguana Senembi in nova Hispania, Tamacolin dicta, pectinata & strumosa. Seb. thes. I. p. 152. tab. 97. fig. 3.

Lacertus Amboinensis pectinatus & strumosus maximus, Senembi & Iguana dictus, amphibius. Seb. thes. I. p. 153. tab. 98. fig. 1.

Lacerta vulgo Leguan dicta. Bont. Jav. pag. 56. tab. 56.

Yvana. Ovied. Amer. lib. 13. c. 3. Olear. mus. p. 6. tab. 6. fig. 1. & p. 8. tab. 7. fig. 2.

Yvana seu Iguana. Worm. mus. p. 313.

Iguana. Nierenb. nat. p. 271. tab. 271. Roberg. diff. de lue vener. pag. 9. tab. 9. Jacob. mus. tab. 4.

Iguane. Rhed. exper. 100. t. 101.

Senembi seu Iguana. Marcgrav. pag. 236. tab. 236. Jonst. quadr. p. 191. tab. 77. fig. 5.

Lacertus indicus, Senembi & Iguana dictus. Raj. quadr. p. 265. Sloan. hist. II. p. 333.

Lacertus indicus, Senembi & Iguana item Leguan dictus. Mus. Petrop. I. p. 431.

CAPUT in superiori parte squamis rotundis & tuberculis tegitur.

Nares teretiusculæ, prominulæ.

Maxillas ad latera tegunt verrucæ læves.

Aurium foramina majuscula, rotundata, excavata.

TRUNCUS innumeris gaudet squamarum ordinibus, quorum, qui in abdomine, longe distinctiores conspiciuntur.

Anus rima transversali, oblonga.

CAUDA

CAUDA trunco duplo longior, striis elevatis XXIV, pluribus vel paucioribus.

PEDES palmis pentadactylis, quarum digitus 1 brevissimus, 2 & 5 æquales, 3 & 4 etiam fere æquales; sed longiores.

Plantæ pentadactylæ, quarum digitus 1 brevissimus, 2 & 5 longitudine æquales, quintus autem profundius a reliquis distinctus, 3 adhuc longior; sed 4 longissimus.

Ungues in palmis & plantis acuti, compressi.

CRISTA longitudinalis a capite ad extremum caudæ prominet, plus quam 320 constans denticulis compressis, ancipitibus, erecto-recurvis. Alia etiam crista membranacea sub gula dependens, ab anteriori parte 12 denticulis serrata; a posteriori vero integra.

COLOR superne nigro-cærulescens; lituræ albæ in brachiis, femoribus, abdomine ejusque lateribus. Subtus verrucæ 16, griseæ, in lineam longitudinalem digestæ, simul & aliæ elevatæ callosæ ad latera colli conspiciuntur.

Animal hocce tam orientales quam occidentales Indi, sicut & Christiani quidam eo accedentes, cibi loco habent, quin & ova ejus comedunt. Seb. Latant. Marcgr. Bochart.

In fluminibus versatur & arbores scandit horribili adspectu, taciturnum, neque stridens, neque gemens, nec cuiquam noxium. Pusilli citissimi natant, majores facti, submerguntur, nec natare possunt. Esu hujus animalis noxa illis adfertur, qui lue venerea laborarunt; morbum enim, licet diu sopitum, renovat. Ovied Worm.

Artificiose a Brasilianis capitur; quippe arboribus insistere solet, quod Brasiliani scientes, fusti longo adaptant funem, hoc videns animal miratur,
nec

nec tamen se movet; sed fune se illaqueari finit & sic capitur; cum alias velocissime currat. Marcgr.

12. *LACERTA cauda tereti, pedibus pentadactylis, alis femore connexis, crista gulæ triplici.*

Lacerta africana volans seu Draco volans. Seb. thesaur. II. p. 92. tab. 86. fig. 3.

Lacertus volans seu Dracunculus alatus. Bont. Jav. p. 57. tab. 57.

Lacerta volans indica. Raj. quadr. 275.

CAPUT inæquale, pone oculos verruca callosa utrinque eminens; buccam versus crista 4 segmentis compressis, elevatis cum macula nigra, ad cuius latera utrinque squamæ duæ prominent.

Narium foramina rotunda, convexa.

Aurium foramina rotunda, concava, in medio gibba.

Gula triplici crista instructa est, quarum laterales, angulo retrorsum spectante dependent; intermedia vero major, plicata, lobo retrorsum spectante in medio notata.

Collum a tergo angulis prominentibus scabrum est.

TRUNCUS utrinque squamis imbricatis obtusis tegitur, nullis segmentis interstinctis, colore cærulescente, lituris nigris.

Anus rima transversa.

CAUDA trunco sesquilogior, squamis carinatis, imbricatis, angulis versus truncum pluribus quam versus apicem.

PEDES *palmis* pentadactylis, fissis; digitus 1 brevis, 2 & 5 æquales, 3 & 4 etiam æquales, sed longiores.

Plantæ etiam pentadactylæ sunt, digito 1 brevi, 2 & 5 æqualibus, 5 autem profundius separato, 3 & 4 longioribus, 4 tertio paullo longiore.

Ungues in omnibus digitis acuti.

ALÆ latera abdominis occupantes, a brachiis distinctæ & remotæ, femoribus adhærentes, sex radii constant.

Duas bullas flavi coloris circa guttur externe gerit, quas inter volandum inflat. Bont.

13. LACERTA *cauda tereti, corpore duplo longiore, pedibus pentadactylis, crista nulla, scutis abdominalibus XXX.*

Lacerta americana maculata. Seb. thesaur. I. p. 136. tab. 85. fig. 2.

Lacerta americana minor cærulea, Argus dicta. Seb. ibid. fig. 3.

Lacerta Surinamensis major, Ameira dicta. Seb. thesaur. I. p. 140. tab. 88. fig. 2.

Lacertus indicus. Clus. exot. p. 115. tab. 115. Raj. quadr. 2. 270. Worm. mus. p. 313. tab. 313.

Lacerta Ceilonica Crocodili capite, maxima & ex griseo & nigro varia stellulisque albis transversim sitis notata, cauda longa. Mus. Petrop. I. p. 436.

CAPUT in superiori parte planiusculum, lateribus compressum, apice callosum.

Aurium foramina rotunda, excavata.

Dentes minutissimi.

TRUNCUS a tergo squamis tegitur minutissimis & vix conspicuis.

Abdomen 30 distinguitur segmentis transversalibus, quæ squamis quadrangularibus constructa sunt.

Anus rima transversali.

CAUDA trunco duplo longior, teres, striata & sulcata, plus quam 100 constans segmentis.

PEDES *palms* pentadactylis, fissis, quarum digitus 1 & 5 fere æquales, 2 & 4 longiores, 3 adhuc paullo longior; omnes unguibus rectis.

Plantæ

Plantæ etiam quinque digitis fissis instructæ sunt; quarum 1 & 5 fere æquales breves, 2 longior, 3 duplo longior secundo, 4 duplo longior tertio, unguibus erectiusculis.

COLOR a tergo cæruleus, nigris litoris; infra vero albus, punctis rotundis, nigris, parvis, temere sparsis.

14. *LACERTA cauda tereti; corpore duplo longiore, pedibus pentadactylis, crista nulla, hypochondriis plicatis.*

Lacerta Teguxin seu Tejuguacu altera. Seb. thesaur. l. p. 150. tab. 96. fig. 1.

CAPUT oblongum, acuminatum, depresso, parum convexum, superne variis futuris notatum; pone lamellam frontis duæ aliæ lamellulæ; unica deinde major in medio; cui quatuor minores supra oculos ab utroque latere respondent; tum duæ oblongæ; demum tres angulatæ squamæ. Adeoque caput fere serpentinum est.

Collum subtus cute laxa gaudet & maculis nigrioribus quam in reliquo corpore pingitur.

TRUNCUS innumeris striis circularibus constat, moniliformibus seu filiformibus, articulatis.

Lateræ, a capite ad femora postica, plicis numerosis, obtusis, marginatis.

CAUDA circiter 200 gaudet segmentis, quorum tamen alterna, superiorem tantum plagam caudæ ambiunt, nec cauda fulcata est, ut in præcedenti; sed acuminata & trunco sesquilongior.

PEDES *palmis* pentadactylis, quarum digitus 1 & 5 fere æquales, 2 adhuc longior, 3 & 4 fere æquales vix longiores secundo.

Plantæ etiam pentadactylæ sunt, digito interiori minimo, 2 longiori tertio, 4 longissimo, 5 vix primo longiore, spatio a reliquis remoto.

Ungues acutissimi, modice incurvi.

COLOR

COLOR totius albidus est, cæruleo levissime tinctus, cui superinductæ sunt fasciæ fusco-grisei coloris: per totum dorsum (minus tamen in cauda) ut & in exteriori parte femorum, puncta alba, ovata, sparsa.

Parum igitur a præcedenti differt hæc lacerta; distincta tamen species est.

15. LACERTA cauda tereti, corpore triplo longiore, pedibus pentadactylis, gula subcristata.

Lacerta americana, cum cauda longissima, Temapara dicta. Seb. thesaur. I. p. 140. tab. 88. fig. 4.

Lacerta Chalcitica marmorata ex Gallæcia. Seb. thesaur. II. p. 79. tab. 76. fig. 4.

CAPUT in superiori parte inæquale, colore virescente. Nares foraminibus rotundis, retrorsum spectantibus.

Aurium foramina rotunda.

Dentes parvi, obtusiusculi.

Gula subtus tegitur squamis minus acutis, gibbis tamen, & ordo intermedius, ab apice maxillæ inferioris versus pectus excurrentis, ex denticulis seu squamis longioribus, quasi cristam format, minime tamen membranaceam.

TRUNCUS a tergo subrotundis tegitur squamis.

Abdomen squamis ovatis acuminatis instructum est.

Ossa Ilei utrinque prominent.

Anus rima transversali.

CAUDA trunco triplo longior, teres, novemangularis, squamis octangularibus, pallida, maculis ferrugineis in medio albis notata.

PEDES palmis fissis, pentadactylis constat, quarum digitus 1 brevior, 2 & 5 fere æquales, 3 & 4 longiores.

Plantarum digiti prioribus sunt similes, 3 tamen & 4 reliquis duplo sunt longiores.

Ungues omnes magis arcuati & acuti in hac specie quam in reliquis; sunt enim lunulato-compressi, a tergo versus apicem nigri, versus basin cærulefcentes.

COLOR animalis in superiori parte ex albido griseus, femoribus, brachiis & abdominis lateribus rufescentibus, maculis albis & subfuscis.

16. **LACERTA** *cauda tereti corpore sesquolongiore, pedibus pentadactylis, dorso lineis longitudinalibus striato.*

Lacertus americanus lemniscatus. Seb. thesaur. I. p. 88. tab. 53. fig. 9.

Lacerta africana Guineensis. Seb. thesaur. I. p. 145. tab. 92. fig. 4.

Lacerta Amboinensis tæniolis fimbriatis. Seb. thesaur. II. p. 11. tab. 9. fig. 5. 6.

CAPUT in superiori parte læve, modice convexum, lateribus compressum, subtus rugosum.

Nares minutissimæ.

Aurium foramina rotundata.

TRUNCUS a tergo squamis tegitur rotundatis, minimis & vix conspicuis.

Abdomen 30 circiter segmentis transversalibus secatur & 7 longitudinalibus.

CAUDA truncus longior, numerosis segmentis distincta & numerosis angulis exarata.

Numerus segmentorum caudæ determinari nequit, cum in speciminibus nostris cauda mutilata sit.

PEDES *palmis* constant pentadactylis, fissis. quarum digitus 1 brevissimus, 2 & 5 longitudine æquales, 3 & 4 longiores & æquales.

Plantæ etiam quinque gaudent digitis, quorum 1 brevissimus, 2 & 5 fere æquales, quintus autem a reliquis longe remotus, 3 adhuc longior & 4 longissimus.

COLOR cærulescens, dorso nigricante, lineis longitudinalibus albis, in femoribus & brachiis puncta alba, subrotunda, sparsa.

17. LACERTA cauda tereti, pedibus inermibus, palmis tetradactylis, plantis pentadactylis, corpore nudo punctis perforato.

Salamandra maculosa nostras. Seb. thesaur. II. p. 15. tab. 12. fig. 5.

Salamandra. Gefner. quadr. p. 80. Aldrov. quadr. p. 639. Schwenck. reptil. p. 163. Olear. mus. p. 9. tab. 8. fig. 4. Mathiol. Dioscor. p. 274. tab. 274.

Salamandra terrestris maculis luteis distincta. Charlet. exercit. p. 28.

Salamandra terrestris. Raj. quadr. p. 273. Jonst. quadr. p. 194. tab. 77. fig. 10.

Salamandra terrestris vera nigra, maculis luteis distincta. Mus. Petr. I. p. 443. n. 170.

CAPUT in superiori parte læve & planiusculum.

Oculi gibbi ut in ranis.

Narium foramina valde parva.

Aurium vestigium non apparet.

TRUNCUS lævis & squamis destitutus.

Anus rima longitudinali, gibba.

CAUDA teres & corpore brevior.

PEDES palmis tetradactylis, fissis, quarum digitus I brevissimus, 4, 2 & 3 se ordine ita excipiunt, ut tertius inter ceteros longissimus evadat.

Plantæ quinque gaudent digitis, quorum I brevior, 5, 2, 4 & 3 aliquanto longiores.

Ungues neque in palmis, neque in plantis, adfunt.

COLOR totius animalis nigricans est, cum maculis flavis, oblongis, supra oculos, in regione aurium, ad latera dorsi, supra caudam, supra femora, plantas & palmas, sub gula et ad latera abdominis.

Singularis est hæc lacerta punctis seu poris minimis & per totum corpus superne sparsis, ut ad latera capitis, pone oculos, in dorso & lateribus abdominis, supra caudam & pone femora.

Fabulose fertur hanc in igne vivere; ansam vero fabulæ dedit copiosus ille humor, patulis hisce poris exstillans.

18. *LACERTA cauda verticillata, squamis denticulatis, pedibus pentadactylis.*

Lacertus africanus, cauda spinosa, mas & femina. Seb. thesaur. I. p. 136. tab. 84. fig. 3. 4.

Lacerta africana tota squamosa & aspera ex colore cinereo & fusco variegata. Mus. Petrop. I. p. 442 n. 146.

Cordylus, Caudiverbera, Uromastix. Aldrov. Raj. omnibus.

CAPUT in vertice quatuor futuris, cruciatim se intercussantibus constat, cum ossiculo in medio quadrangulari, huic segmenta minora adjacent, futuris distincta. Anterius valde rugosum est caput.

Narium foramina minima, rotunda.

Maxilla inferior variis rugis exarata.

Gula squamis imbricatis tegitur.

TRUNCUS 26 a tergo instructus est segmentis, fere æqualibus, transversalibus, imbricatim se invicem excipientibus. Horum primum tuberculis magis quadratis & acutis constat; 2, 3, & 4 in medio interrupta sunt.

Dorsum planum est, ut & latera perpendicularia; hinc abdomen tetragonum fere, & eisdem ad latera segmentis, quibus secatur dorsum.

Abdomen inter femora & brachia 20 segmentis transversalibus, secatur.

Anus foramine tereti usculo.

CAUDA teres, corpore brevior, 20 incisuris verticillatis distinguitur, squamis versus apicem angula-

gulatis, carinatis, apice in spinam excurrentibus, a latere utrinque uno alterove denticulo parvo, armato.

PEDES *palmas* habent pentadactylas, digito 1 minimo, 2 & 5 fere æqualibus, 3 & 4 adhuc longioribus, omnibus unguiculatis.

Plantæ etiam pentadactylæ, quarum digitus 1 brevissimus, 2 & 5 longitudine æquales, 3 & 4 etiam æquales, sed longiores, 4 adhuc paullo longior.

Femora & tibiæ imbricatæ, squamis acuminatis.

COLOR totius animalculi cinereo-lividus est.

19. LACERTA *cauda tereti, pedibus pentadactylis, digitis utrinque cristatis subius lunulato-imbricatis, corpore verrucoso.*

Lacerta indica squamis & verrucis rotundis, digitis latis interne rugosis. Petiv. mus. p. 19. n. 118.

Lacerta indica, seu Salamandra bufonis capite, grisea, tuberculis albis notata. Mus. Petrop. I. p. 444. n. 171.

Salamandra vera seu Gecko Ceylonicus maximus, brevi cauda, amphibius. Seb. Thesaur. I. p. 170. & 171. tab. 168. fig. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. In figura 1 cauda mutilata est.

CAPUT corpore fere crassius, bucca inflata.

Narium foramina subrotunda, retrorsum spectantia.

Oculi magni.

Dentes minimi.

Aurium foramina magna, ovata, cava.

TRUNCUS a tergo verrucis glabris, passim sparsis, elevatis tegitur.

CAUDA longitudine corporis, 25 segmentis distincta, quorum singula 5 circiter squamarum ordinibus transversis constructa. In segmentis hisce puncta callosa, gibba & prominula conspiciuntur.

PEDES in *Palmis* & *Plantis* quinque possident digitos, eosque fing' lares; lati enim sunt a lateribus membrana utrinque aucti, longitudine fere æquales, licet digitus quintus in plantis profundiore sinu sit. Subtus omnes concinne segmentis imbricati.

Ungues acutissimi, brevissimi, maxime incurvi, digito primo in plantis & palmis ungue destituto.

Femora, *tibiæ* & *brachia* verrucis glabris supra sparsis conspiciuntur.

COLOR totius corporis albus est.

Nomen huic lacertæ datum est ob sonum, quem edit instanti pluvia; tum enim præ gaudio quasi, exclamat Gecko. Seb.

CAP. III.

R A N A E.

Ranarum differentiae a variis corporis partibus desumi possunt; *Pedes* enim in diversis speciebus, diversa sæpe sunt structura. Alii namque plures vel pauciores possident digitos; alii unguibus instructi sunt; alii his destituuntur, & demum alii palmatis gaudent plantis.

Truncus præterea nonnullis oblongus & gracilis est; nonnullis vero gibbus & rotundatus; aliæ truncum habent laevem vel glabrum, aliæ vero variis verrucis & tuberculis exasperatum.

Singularem ranarum ex venere concipiendi modum, varie explicarunt recentiores; maxime tamen hæc inter illos celebrata est hypothesis: quod maris pollicis in utraque manu, parva, tempore veris, ad crescat verruca, quam penis instar, foeminæ formini cuidam subaxillari adaptet mas; hincque conceptionem peragi contendunt.

At Illustrissimus Reaumurius, qui summo studio, in cognoscendis naturæ mirabilibus versatus est, nuptias

ptias ranarum longe alia methodo & naturæ magis convenienti se detexisse, Cel. Domino Præsidi retulit, quam brevi cum publico communicabit. Atque si ranarum tantummodo cum piscibus, chondropterygiis puta, ut Squalis & Rajis affinitatem consideremus, forte per hanc analogiam hæc leges nuptiales investigari possent.

OVA præterea ranarum testa carent, e quibus Gyrinus primo absque pedibus emergit instar anguis, deinde pedibus quatuor & cauda instruitur instar lacertæ, & demum quatuor etiam pedes conservans, caudam amittit perfecta *Rana*. Adeoque ex ovo primum quasi in anguem, tum in lacertam, denique in ranam transit.

Ranæ Ægyptum fere inundarent, nisi Ciconiæ, quotannis accedentes, eas devastarent. *Alp.*

20. *RANA* pedibus fissis, unguibus subrotundis, corpore lævi, pone angustato.

Rana Brasiliensis gracilis. Seb. thesaur. I. p. 177. tab. 73. fig. 3.

Ranula americana rubra. Seb. thesaur. II. p. 76. tab. 68. fig. 5.

Rana Surinamensis, prone cærulescentis, supine albi coloris, ad latera utrinque maculis nigris notata. Mus. Petrop. I. p. 427. n. 47.

Rana americana parva, ventre albido, dorso plumbei coloris, lateribus ex albo et nigro variegatis. Mus. Petrop. I. p. 428. n. 55.

CAPUT in superiori parte læve & convexum.

Nares minimæ, rotundæ.

Oculi oblongi, membrana nictitante subtus vestiti.

Aures vix conspicuæ.

TRUNCUS subtus papillis undique testus; a tergo vero lævis & glaber, pone angustatus.

PEDES palmis tetradactylis fissis præditi, digito I brevissimo, 2, 4 & 3 longiori.

Plantæ etiam fissæ, sed pentadactylæ, quarum digitus 1 & 2 æquales, 5 longior, 3 longissimus; sed 4 brevissimus.

Ungues tam in palmis, quam in plantis subrotundi, humani similes.

COLOR superne cinereo-cærulescens; subtus vero totum animal, una cum margine maxillæ superioris, album est. Lineæ transversæ ferrugineæ utrinque femora & hypochondria pingunt.

C A P. IV.

T E S T U D I N E S.

Inter Amphibia, quæ quatuor pedibus gaudent & testa teguntur, sub qua caput & pedes abscondere possunt, referimus testudines. Clypeus hicce nihil est nisi vertebræ una cum spina dorsi, admodum late extensæ, scutellis tectæ, quæque in dorso varias formant areolas. Hinc chelonium illud vulgare, unde pyxides & alia utensilia conficiunt artifices, desumitur.

PEDES ipsarum ejuscemodi etiam scutellis vel verrucis, minimis tamen, undique adsperfi conspiciuntur. Animalia enim hæc non pilis ut quadrupedia, neque plumis ut aves, nec squamis ut pisces, nec cute ossea ut insecta, sed verrucis hisce corneis munita sunt, quæ optime ipsis inserviunt, cum ad ripas inter fabula dura, coralliis & ostrocodermatibus mixta, versari soleant.

Aliquæ testudinum plerumque sub aqua; aliquæ etiam extra illam degere possunt; hincque eas in aquaticas & terrestres diviserunt auctores. Cum igitur alia in aquaticis observetur Pedum structura, quam in terrestribus, constantissima inde evadit nota specifica, quæ a pedibus desumitur; quam notam, ut primariam in eruenda vera differentia specifica con-

considerari oporteret; cum autem & caput & pedes, sola tantum relicta testa, in museis plerumque desiderentur, illas saltem notas, quas specimina nostra suppeditant, adsumere coacti sumus, ne aliorum lubricis descriptionibus fallamur.

21. TESTUDO *major terrestris americana, Mydas dicta.* Seb. Thesaur. I. p. 127. tab. 80. fig. 1.

Jurucua Brasiliensibus. Marcgr. Bras. 241. Raj. quadr. 256.

Hujus tantum superior testa in museo Gyllenborgiano conspicitur.

MARGO totius testæ cartilagineus, crassus, costas earum apicibus adfigit, ut flecti nequeant; integerrimus præterea nec ferratus.

BRACTEÆ 13 totam testam tegunt, quarum dorsales & longitudinales 5 sunt, fere sexangulares, læves nec ulla gibba, ne ultima quidem: harum prima & ultima reliquis duplo latiores; laterales vero bracteæ utrinque 4 oblongæ.

FIGURA testæ ovalis est & modice convexa, minime carinata.

COLOR externe lividus, maculis nigris.

Subtus inspecta testa 10 vertebriis constat, unde utrinque 9 se exserunt costæ, quæque latæ uti in tauro conspiciuntur; incertæ autem vertebrarum arthrodia sunt, quippe ita collocatæ, ut quælibet costa prodeat e binis vertebriis; hinc spina flecti non potest.

De hac perhibent itinerariorum auctores: quod in insulis Mauritanis 5 vel 6 homines dorso ipsius insistentes, prorepando transferat, plures adhuc vectura, si operimenti convexa superficies pluribus stationem firmam concederet. Worm.

In Græcia tota, testudines edere non audent homines; & anathematis fulmine omnes percutiebat, qui testudines edebant, Patriarcha Alexandrinus. Bell. itiner. 131.

22. TESTUDO *unguibus acuminatis*, *palmarum duobus*, *plantarum unico*.

Testudo marina americana. Seb. Thesaur. I. p. 130. tab. 80. fig. 9.

Testudo marina. Gefner. quadr. p. 78. Aldrov. quadr. p. 712. tab. 714. Grew. mus. p. 38. tab. 3. fig. 4.

Testudo. Olear. mus. p. 27. tab. 17. fig. 1.

CAPUT *rostro* margine acuto, dentibus destituto, acipitrino fere, sed obtusiore.

TRUNCUS superne tegitur testa ovata, margine cincta, quique 27 parvis constat bracteis, ita collocatis, ut posteriores, quæ majores, pone in angulum excurrant, unde margo ferratus conspicitur. Alias hæc præcedenti magis convexa est & 15 bracteis tegitur, quarum dorsales sex angulares, harumque prima reliquis minor & ultima pone magis gibba, laterales vero oblongæ & læves.

Abdomen lamella minus dura tegitur, quam in reliquis, in qua hoc singulare observatur, quod hinc inde adspersa sit Balanis marinis, testæ ut & pedibus inferne arcte adhærentibus, certo & manifesto indicio hanc marinam fuisse testudinem.

PEDES squamis callofis obtekti sunt.

Palmae 5 digitis constant, arcte unitis, quorum 1 brevissimus, 2 duplo longior, 3 longissimus, 4 longior secundo, & 5 paulo longior primo.

Unguibus in 1 & 2 digito acuminatis, in reliquis membranaceis & vix conspicuis.

Plantæ breviores sunt & obtusiores, pentadactylæ, digitis arcte unitis, quorum 1, qui reliquis brevior, ungue magno & acuminato armatur, 2 ungue ovato, 3, 4, 5 unguibus membranaceis, vix a pede distinguendis.

COLOR

COLOR superne rufo - fuscus est.

In ejuscemodi testis infantes olim lavabantur apud Turcas, qui his etiam scutorum loco usi fuerunt. Worm.

23. TESTUDO unguibus acuminatis, palmarum plantarumque quaternis.

Testudo Virginica. Grew. mus. p. 38. tab. 3. fig. 3.

Testudo terrestris pusilla ex India orientali.

Worm. mus. p. 313. Raj. quadr. p. 259.

TRUNCUS testa retrorsum magis convexa tegitur, cujus margo 24 constat bracteis, quarum prima minima, reliquæ omnes angulis rectis exaratae.

Discus testæ 5 munitur bracteis longitudinalibus & utrinque 4 lateralibus, quæ omnes angulatae, striis angulatis cinctæ, sed disco punctato scabro conspicuæ.

Color ad margines bractearum nigricans vel ferrugineus, in medio pallidus.

Sternum seu testa inferior, pone bifida & obtusa est, futuris 5 transversis divisa & unica longitudinali.

PEDES squamis ovatis teguntur, lati, rotundi, nec in digitos dilatati.

Palmae unguibus quatuor constant.

Plantæ etiam unguibus quatuor armantur, singulis rectis, acuminatis, fere æqualibus.

24. TESTUDO picta vel stellata. *Worm. mus. p. 317.*

Testudo testa tessellata major, e Madagascar.

Grew. mus. p. 36. tab. 3. fig. 1. 2.

Testudo minor Amboinensis. Seb. Thesaur. I. p. 130. tab. 80. fig. 8.

Te-

Testudo tessellata minor. Raj. quadr. p. 259.

Faboti seu Testudo nigricantibus & flavescentibus figuris geometricis. Pis. Amer. 1658. p. 106. tab. 105.

TESTA superior nigra est, rete flavo mirabilem in modum picta, præcedenti triplo major & magis convexa, totidem constans bracteis tam marginis quam disci.

Discus testæ maxime convexus est, constans bracteis distinctis inter se profundioribus cavitatibus & sulcis, quam præcedentes.

Bractee singulæ admodum convexæ, vertice retusæ flavæ, centro obsolete punctato, lateribus angulatæ, striatæ atræ, novem lineis flavis decurrentibus variegatæ.

Sternum ut in præcedenti se habet, sed ponè magis bifidum & acutum.

COLOR cujusque bractee flavus est, ex ambitu emittens lineas 9 vel 10 latas, flavas, quæ singulari modo cum reliquis uniuntur.

VI.

P L A N T Æ

MARTINO-BURSERIANÆ,

P R Æ S I D E

D. D. CAROLO LINNÆO,

Med. & Bot. Prof. Reg. & Ord. Socc. Imper. N. C.

Monspelienf. Holmenf. Uplalienf.

Soc. hujusque Secretario,

explicatæ

a

ROLANDO MARTIN,

P E T R I F I L.

Uplando.

Upsaliæ 1745. Decemb. 12. in Audit. Carol. maj.

R A T I O O P E R I S.

In investigandis & undique conquirendis herbis, per centum & quinquaginta jam proxime præterlapfos annos, magis occupata fuit industria Botanicorum, quam ullis unquam prioribus seculis. Illustrem numerat epocham scientia Botanica a tempore CASPARI BAUHINI circa annum MDCXX. Hic enim postquam herbas facile omnes prius cognitatas collegerat, inque Pinace synonoma fere omnia speciebus singulis adjunxerat, eximia Botanicis fuit facilitas, nominandi Plantas, quæ antea sub diversis auctorum nominibus obscuræ latebant. Eo ipso tempore multi etiam Celeberrimi floruerunt Botanici, qui omnes suarum regionum herbas diligenter indagaverunt, crebraque cum C. BAUHINO literarum com-

mercia habuere, quorum quoque catalogum *Prodromo Baubini* præmissum habemus.

JOACHIMUS BURSERUS fuit horum e numero, qui plurimas a BAUHINO in *Prodromo* plantas descriptas Ipse invenit, Eique transmisit, quod etiam testatur BURSERI repetita mentio in C. B. prodromo. Hicce J. BURSERUS Camentio Lufatus, postquam Germaniam, Bohemiam, Thuringiam, Bavariam, Lusatiam, Misniam, Florentium, Liburnum, Insulas Stœchadum, Monspelium, Gallo-provinciam, Galliam Narbonensem, Hortum Dei *a)*, *Helvetiæ partem magnam, Fabavias Thermas, Vallem Disentiensem, Gothardum, Gemmum, Vallesie beatos agros, Bernhardi montem & Gletscheberg, & Fractum, & agrum Lucernatum, Genevensem denique ditionem, Alpes Austriacas, Pyrenaicas & totam pæne Europam stirpium causa obambulasset, incomparabilem thesaurum propriis collegit laboribus, qui nunc Upsaliæ servatur b)*. Eo quoque tempore *Pharmacopæus* quidam Gallus ex *Toupinambault Brasiliæ* redux, plurimas adduxit herbas, & cum Cel. BURSERO communicavit; harum nonnullas, quas in duplo, ut dicitur, acceperat BURSERUS BAUHINO misit, e. g. PARIS 95, TRIENTALIS III, CORNUS III, UVULARIA, BARTSIA 143, &c. reliquas sibi Ipse servavit, e. gr. ANEMONE 102, ARALIA 81, PHYTOLACCA 57, VIOLA 117, &c. Professor tandem Medicinæ & Physices constitutus est Beatus BURSERUS, in Regia nobilium Sorana Academia, unde magnum

a) HORTUS DEI (*l'esperon*) 14 leucis Monspelio, in excelsissimo loco montis calcaris situs est, vallisque est subrotunda, hodie paucioribus plantis curiosis ornata, quam multi nominis pulchritudine allekti non sine labore & periculo conscendunt.

b) Vid. Hall. stirp. helv. præfat. p. 7. n. 30.

gnum hoc, quod sub peregrinationibus collegerat herbarium, XXV constans voluminibus, secundum feriem Pinacis *Bauminiani* digestis, ablatum est, & liberalitate deinde Generosissimi Domini COIJET Bibliothecæ publicæ Upsalienfi donatum c), ex his vol. 2, 5, 17 in incendio Upsalienfi anno 1702 periere.

Latuit heic thesaurus hic pretiosissimus oblivioni penitus relictus, si usum istius exceperis, quem habuit Proavus & Avus meus maternus, Celeberrimi Doctores OLAVIRUDBECKII, Pater & Filius, in concinnando opere magno CAMPORUM ELYSIORUM, in quo rariores omnes a Cel. BURSERO collectas herbas, luci publicæ paraverant; quod tamen opus magnis sumtibus assiduisque lucubrationibus limatum & edecumatum, dirum incendium una cum tota hac urbe Upsalienfi in cineres redegit anno MDCCII præter I. & II. volumen.

PETRUS MARTIN, Parens meus beate defunctus, Academia Upsalienfis, dum vixit, Medicinæ Adjunctus, herbarium BURSERIANUM suasu Amplissimi tunc temporis Botanici SHERARDI d) perlustrare cœpit, & ex eo herbas omnes depromsit, quæ quoad synonyma Cel. BURSERO incognitæ fuerint, quarum catalogum *Actis Societatis Regiæ literarum Upsalienfis Anni MDCCXIV. pag. 495 ad 508, & pag. 530 ad 535* inseruit. Opus hocce ulterius persequi cogitaverat, plantas ipsas adcuratius describendo & recentiorum Auctorum synonyma addendo, nisi præmature eheu! fato fuisset peremptus, Anno MDCCXXVII die 20 Junii.

MEI

c) Herbarium hoc post BURSERI decessum in bibliothecam Sefeldianam, mox bellorum vicissitudine in Coijetanam cessit. *Barthol. med. Dan. p. 38.*

d) Cui SHERARDO *Funcaginem* misit. *Act. lit. Ups. 1722. p. 343.* quæ TRIGLOCHIN capsulis sexlocularibus ovaris. *Fl. Suec. 299.*

MEI itaque pietatis obsequiique esse putavi, opus a B. Parente inchoatum absolvere. Fuit hæc ratio, cur specimen jam academicum editurus, mihi easdem herbas nominibus, prout apud recentiores summos Botanicos inveniuntur, specificis, illustrare visum sit, quas breviter tantummodo recensuit B. Parens *e*). Quod scientiæ Botanicæ augmento & illius amatoribus opus non ingratum fore speraverim, brevitatem eo benignius interpretetur L. B., quo certius sciat, non me ipsum, sed fata duriora, hanc angustam reddidisse chartam.

V O L U M E N I.

1. GRAMEN junceum reptans. *Burf.*

Absque flore, forte junci species.

2. GRAMEN nodosum pratense, panicula fusca nigricante, *Burseri*; est

Aira foliis planis, panicula coarctata, floribus pedunculatis muticis convoluto subulatis. *Fl. Suec.* 71.

3. GRAMINI paniculis elegantissimis, sive Eragrostidi majori C. B. simile.

Gramen, paniculis elegantissimis, minimum. *Tournef. inst.* 522.

4. An GRAMEN panicula multiplici. C. B.

Festuca panicula secunda coarctata aristata, culmo tetragono nudiusculo, foliis setaceis. *Fl. Suec.* 95.

5. GRAMEN paniculatum sylvaticum procerum.

Poa panicula diffusa, spiculis trifloris glabris, culmo erecto tereti. *Fl. Suec.* 76.

6. GRAMINIS quædam species in aquis fluitans, nisi Potamogeton tenuissimum.

Zannichellia. *Fl. Lapp.* 321. *Suec.* 745.

7. An

e) Proin ad singulam plantam reperiet lector nomen majusculis literis, uti idem a Bursero plantæ fuit impositum; alterum vero nomen literis minoribus Synonymon est, quod ego enodavi.

7. An GRAMEN spica cristata subhirsutum ?
Cynosurus bracteis pinnatifidis. *Hort. Cliff.* 403.
8. GRAMINIS pratensis, spica subflavescente. C. B.
varietas, differens exilitate.
Varietas ejusdem pygmæa locustis obtusioribus.
9. GRAMEN typhoides parvum.
Phalaris spica cylindrica. *Fl. Suec.* 49.
10. GRAMEN typhoides alpinum, spica nigra brevi.
Phleum spica ovali cylindracea. *Fl. Lapp.* 25.
11. GRAMINIS alopecuroidis species.
Gramen Barcinonense, panicula densa aurea. *Tour-
nef. inst.* 523.
12. GRAMEN durum, angustifolium, acuminatum, spi-
ca simplici ut plurimum.
Bromus culmo indiviso: spicis alternis, subseffili-
bus, teretibus. *Fl. Suec.* 89. sed folia convoluta,
subulata.
13. GRAMINIS spartei species.
Anthoxanthum floribus paniculatis. *Gramen* spar-
teum, panicula flavescente. *Rudb. Elys.* 1. f. 14.
14. GRAMINI sparteo juncifolio C. B. P. affine.
Gramen alpinum pratense, panicula duriore, laxa,
spadicea, locustis majoribus, *Scheuchz. hist.* 287.
t. 6. f. 9.
15. SPARTUM quoddam aut *Gramen* arundinaceum.
Gramen sparteum, panicula arundinacea fusca.
Rudb. Elys. 57. f. 16. arundinis species.
16. An GRAMEN foliolis junceis oblongis, radice
alba C. B. ?
Aira foliis setaceis, culmis subnudis, panicula
divaricata, pedunculis flexuosis. *Fl. Suec.* 64.
17. GRAMEN angustifolium durius, multiplici spica.
Festuca panicula secunda scabra, spiculis septiflo-
ris aristatis, flosculo ultimo mutico, culmo læ-
vi. *Fl. Suec.* 93. varietas.

18. An GRAMEN junceum, folio & spica junci, minus. C. B.

Scirpus culmo tereti nudo, spica subovata, imbricata, terminali. *Fl. Suec.* 41.

19. GRAMINIBUS junceis XIII. XIV. C. B. simile.

Scirpi culmo tereti nudo, spica subovata, imbricata, terminali. *Fl. Suec.* 41. varietas admodum angusta.

20. GRAMEN cyperoides, angustifolium, minus.

Caricis nigrae, vernae, vulgaris, *Fl. Lapp.* 330. varietas.

21. GRAMEN cyperoides, foliis angustissimis.

Caricis spica mascula oblonga, foemineis sessilibus oblongis: inferiore foliolo proprio brevior, *Fl. Suec.* 760. varietas.

22. Præcedentibus affine.

Carex spica composita, spiculis ovatis, sessilibus, approximatis, alternis androgynis nudis. *Fl. Suec.* 571.

23. An GRAMEN cyperoides spica pendula longiori & angustiori C. B?

Carex spicis masculis pluribus, foemineis pedunculatis, capsulis inflatis acuminatis. *Fl. Suec.* 678.

24. GRAMEN cyperoides pusillum.

Carex spicis pendulis: mascula erecta, foemineis oblongis distichis, capsulis nudis acuminatis. *Fl. Suec.* 763.

25. GRAMEN cyperoides alpinum, majus, spicis atris.

Carex spicis androgynis terminalibus petiolatis: floribus erectis, fructiferis pendulis. *Fl. Suec.* 761.

26. GRAMEN cyperoides majus, montanum.

Phalaris panicula oblonga. *Fl. Suec.* 48.

27. GRAMINI cyperoidi palustri majori, spica diversa C. B. affine.

Carex spica composita, spiculis androgynis: inferioribus remotioribus, foliolo longiori instructis, culmo triquetro. *It. æl.* 139. *Fl. Suec.* 749.

28. GRAMINIS cyperoidis alia species.
Schœnus culmo subtriquetro folioso, floribus fasciculatis, foliis setaceis. *Fl. Suec.* 34.
29. GRAMEN cyperoides maximum ad hominis altitudinem excrefcens.
Schœnus culmo tereti, foliis margine dorsoque aculeatis. *Fl. Suec.* 35.
30. GRAMEN cyperoides alpinum, radice Nardi Indicæ.
 Incerta, deest namque fructificatio.
31. GRAMINIS palustris aculeati Germanici vel minoris C. B. varietas, spicam extra folia in summitate caulis gerens.
Carex spiculis subovatis sessilibus distinctis, capsulis, acutis, divergentibus, aculeatis. *Fl. Suec.* 752.
32. GRAMINIS miliacei species.
Aira foliis planis, panicula patente, floribus muticis, lævibus, calyce longioribus, *Fl. Suec.* 66. varietas repens.
33. An GRAMEN latifolium, spica triticea latiori compacta C. B.?
Triticum radice repente, foliis viridibus. *Fl. Lapp.* 33. varietas spica aristata.
34. An GRAMEN loliaceum minus supinum, spica multiplici C. B.?
Lolium spicis muticis, radice perenni. *Hort. cliff.* 24. varietas minor.
35. An FESTUCA graminea, effusa juba C. B.?
Bromus panicula nutante, spiculis linearibus. *Fl. Suec.* 86. varietas.
36. FESTUCA spica gemina majori & longiori, ramis & pediculis carens.
Gramen dactylon, spica gemina. *Tournef. inst.* 521. *Scheuchz. hist.* 95.
37. An FESTUCA graminea arvensis minor C. B.
Bromus panicula nutante, spiculis linearibus *Fl. Suec.* 86.
38. An

38. An FESTUCA altera, capitulis duris C.B.? minime.
Ægilops. Dod. pemp 539. Roy. Lugd. 72
39. GRAMEN avenaceum montanum, latifolium, læviter villosum. An festuca avenacea?
Bromus panicula nutante, spiculis ovato-oblongis. Fl. Suec. 85.

V O L U M E N III.

40. HYACINTHUS stellaris bifolius, albo flore.
*Ornithogalum bifolium germanicum, flore exal-
 bido. Tournef. inst. 380.*
41. SCORODOPRASUM albo flore.
*Allium sphærocephalum bifolium. Bauh. hist. 2.
 p. 563.*
42. ALLIUM sylvestre, minus sterile, juncifolium.
 Planta imperfecta absque caule & fructificatione.
43. ALLIUM pratense, folio gramineo, flore majusculo profus albo, radice oblonga.
 Sub eodem nomine *Rudb. Elys. 2. p. 159. f. 16.*
44. ALLIUM pratense, angustifolium.
 Eodem nomine. *Rudb. Elys. 2. p. 159. f. 14.* Varietas præcedentis, utrisque folia linearia, scapus nudus & fructificatio Allii urfini.
45. An ALLIUM montanum, bicornè, latifolium, flore dilute purpurascente, C. B.?
 Sub eodem nomine in *Rudb. Elys. 2. p. 160. f. 21.* petala obtusa sunt.
46. ALLIUM montanum pumilum, gramineo folio, floribus purpureis.
Rudb. Elys. 2. p. 159. f. 15. Folia linearia, scapus nudus, capitulum bulbiferum, floribus pedunculatis proliferum.

V O L U M E N IV.

7. RAPUNCULUS spicatus, alpinus, cæruleus, angustifolius.

Phyteuma spica oblonga nuda, foliis caulinis, lanceolatis, ferratis.

Rapunculus foliis imis cordatis, superioribus angustis, spica cylindracea longissima. *Hall. Helv.* 498.

48. CAMPANULÆ alpinæ latifoliæ, flore pullo C. B. varietas.

Campanula caule uniflora. *Fl. Lapp.* 85. t. 9. f. 5. 6. varietas major.

49. AN CAMPANULA folio Echii C. B.?

Campanula calycibus a tergo lamellis quinque notatis. *Hort. Cliff.* 64. Sed absque flore.

50. CAMPANULA pratensis, flore albo.

Campanula hortensis, rapunculi radice repente. *Morif. hist.* 2. p. 460. f. 5. t. 3. f. 32.

51. ERUCA promontorii bonæ spei.

Cardamine foliis pinnatis, foliolis multifidis.

Cardamine ficula, foliis fumarie. *Tournef. inst.* 224.

52. ERUCÆ sylvestris duæ species.

Prior *Eruca* inodora. *Bauh. hist.* Posterior cum sequente eadem.

53. ERUCA palustris minor, strictissimis foliis.

Sisymbrium foliis infimis capillaceis, summis pinnatifidis. *Hort. Cliff.* 337.

54. RESEDÆ species; & quidem Resedæ albæ minori C. B. similis.

Corrigiola caule f. cicutis florum terminato. *Hort. Cliff.* 112.

55. AN ERYSIMO similis lævis laciniata, floribus luteis C. B. ? est omnino idem *Erysimum*.

56. ERYSIMO similis hirsutæ non laciniatæ albæ C. B. varietas.

Turritis foliis omnibus dentatis, hispida, caulinis amplexicaulibus. *Hort. Cliff.* 339.

57. PERSICARIA maxima americana.

Phytolacca foliis integerrimis. *Hort. Cliff.* 177.

58. LACTUCA sylvestris, major, Thuringiana.
Lactuca sylvestris, costa spinosa C. B. 123. varietas
 e foliis majoribus & magis incisfis.
59. LACTUCA sylvestris angustifolia.
Lactuca sylvestris altera, angusto saligno folio, costa albicante Hall. *jenens.* 207. t. 4. *Lactuca*
 foliis hastato-linearibus cæsilibus, rachi dorsali
 aculeato, dicenda.
60. SONCHI lævis in plurimas & tenuissimas lacinias
 divisi C. B. P. varietas.
Sonchi pedunculis tomentosis varietas. *Fl. Suec.*
 643. tenera ex locis ficcis desumpta.
61. DENS leonis, foliis non laciniatis, subrotundis, vil-
 losis, atro-virentibus, maculosis.
Leontodontis calyce inferne reflexo varietas. *Fl.*
Lapp. 288. seu Hieracium Narbonense rotundi-
 folium, caule aphylo J. Bauh. *hist.* 2. p. 1037.
fig. bon.
62. DENS leonis minor, tenuiter laciniatus.
Dens leonis angustiori folio. C. B. 126.
63. DENTIS leonis alia species cum minori, foliis ra-
 diatis C. B. nonnihil conveniens.
 Est omnino eadem cum Dente leonis tenuissimo
 folio Bauh. *prodr.* 62. quam Bauhino misit Bur-
 serus. Utraque est Hyosiris foliis glabris, ha-
 stato-pinnatis. Roy. *Lugd.* 127.
64. HIERACIUM glabrum, resedæ foliis, radice crassa,
 lignosa.
Hieracium, dentis leonis folio obtuso, majus C. B.
Morif. hist. 2. p. 66. f. 7. t. 4. f. 27.
65. HIERACIUM, dentis leonis folio, tomentosum.
Andryala foliis inferioribus dentatis, summis inte-
 gris. *Hort. Cliff.* 387.
66. HIERACIUM chondrillæ folio pallido, calyce
 striato,

Crepis foliis lanceolatis, hastatis, cessilibus; inferioribus dentatis. *Fl. Suec.* 640.

67. AN HIERACIUM minimum falcatum C. B.? minime.

Eadem cum præcedenti loco aridissimo lecta & pygmæa.

68. HIERACIUM alpinum, foliis oblongis dentatis, non sinuosis aut laciniatis.

Hieracium foliis obverse ovatis lanceolatis, retrorsum dentatis, caule simplici, floribus terminalibus confertis *f*).

69. HIERACIUM alpinum, folio glabro, lævi, dentibus rarioribus prædito, summitate caulis & calycibus hirsutis.

Hieracium caule ramoso, foliis radicalibus ovatis, dentatis: caulino minore. *Hort. cliff.* 388. variat foliis acutioribus.

70. HIERACIUM alpinum, folio oblongo, acuto, lævi, non dentato nec sinuato, costa, calyce & caule hirsutis.

Hieracium caule unifloro, calyce villoso. *Fl. lapp.* 23.

71. HIERACIUM alpinum ramosum, folio rigido, dentato, acuto, superne glabro, inferius villoso, calyce hirsuto.

Hieracium foliis lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, floribus solitariis, calycibus laxis. *Hort. cliff.* 387.

72. HIERACIUM alpinum, folio acuto, molli, lanuginoso dentato.

K 4

Speci-

68. *f*) CAULIS pedalis: striis elevatis, remotis. FOLIA obverse ovata, inferne attenuata, parum acuta, margine præsertim inferne denticulata retrorsum more *Leontodontis*, superiora folia basi fere amplexicaulia. FLORES majores, quam in sequenti, quatuor vel quinque, brevibus pedunculis insidentes, caulem terminantes. Tota PLANTA pilis raris adspersa.

Specimen imperfectum, caulis spithamæus, folia lanceolata amplexicaulia sursum dentata, pedunculi terminales bini. Tota planta hirsuta pilis ferrugineis rectis, pedunculi vero nigricantibus.

73. *HIERACIUM* alpinum, glabrum, angustifolium. Folia lævia, viridia, vix dentata, nec sinuata, glabra, calyx tamen villosus.

Hieracium foliis integris lanceolatis, scapo nudo multifloro. *Fl. Lapp.* 282. ad hanc proxime accedit, sed folia strictiora, flores tantum duo longis pedunculis.

74. *HIERACIUM* montanum angustifolium, flore pallido, foliis læviter sinuatis, raros dentes habentibus, glabris.

Picris foliis lanceolatis, subdentatis, caule nudiusculo.

75. *SENECIO* incanus, tenuifolius.

Jacobæa Senecionis folio incano, perennis. *Hall. jen.* 177. t. 3. sed flores pauciores in specimine.

76. *JACOBÆA* procerior incana.

Senecio jacobææ folio. *Morif. blef.* 309.

V O L U M E N VII.

77. *ACHILLEA* minima.

Achillea foliis linearibus, pinnatifidis, pubescentibus, foliolis tripartitis transversalibus, media longiore. *Hort. Cliff.* 413.

78. *TANACETUM* alpinum.

Achillea foliis pinnatis, lanugine totis obductis, floribus albis umbellatis. *Hall. Helv.* 713.

79. *MATRICARIÆ* alpinæ chamæmeli foliis C. B. varietas.

Achillea foliis pinnatis, pinnis longis, acutis, subhirsutis, raro dentatis. *Hall. Helv.* 714.

80. *NIGELLA* arvensis, flore albo.

Nigella flore foliis nudo, pistillis corollam æquantibus. *Hort. cliff.* 215.

VOLUME VIII.

81. ANGELICÆ sylvestri hirsutæ inodoræ C. B. affinis.
Aralia caule nudo. *Hort. cliff.* 113.
82. ANPANAX pastinacæ folio an Syriac. Theoph. C. B.
Selinum pinnis pinnatis, pinnulis appendiculato-circumferratis triangularibus. *Hall. Helv.* 444.
83. LIBANOTIDIS tenuifoliæ germanicæ C. B. varietas, floribus candidioribus.
Est etiam sola varietas.
84. PIMPINELLA saxifraga minor, laciniatis foliis.
Pimpinella foliolis subrotundis. *Fl. Suec.* 246. B.
85. PIMPINELLA sanguisorba minor, floribus velut in umbellam dispositis.
Poterium inerme. *Hort. cliff.* 446. copiosis floribus.
86. CICUTA vera Italica perniciosissima.
Oenanthe foliis omnibus multifidis obtusis subæqualibus. *Hort. cliff.* 99.
87. AN CICUTARIA latifolia, dicta fœtida C. B.?
Ligusticum foliis multiplicato-pinnatis, foliolis pinnatis incis. *Hort. cliff.* 97.
88. SESELI montano, cicutæ folio glabro C. B. affinis.
Selini species, foliis fere Petroselini. Fructus cum desint enodari nequit.
89. PEDICULARIS alpina, purpurea, strigosior, spica oblonga, incana, floribus alternatim & per intervalla positis.
Pedicularis caule simplici, foliis lanceolatis, semipinnatis, serratis, acutis. *Fl. Lapp.* 242. t. 4. fig. 1.
Pedicularis alpina, foliis alternis pinnatis, pinnulis pinnatis, floribus ochroleucis rostratis, in spicam congestis. *Hall. Helv.* p. 620. t. 15.
90. PEDICULARIS purpurea aquatica recta & procera.
Pedicularis palustris rubra elatior. *Raj. hist.* 710.
91. CRISTA galli peculiaris hirsuta, flore viridi pallente.
Rhinanthus corollarum labio superiore brevior.
Fl. Lapp. 248. Planta hispida.

92. VALERIANA latifolia, maxima, pyrenaica.
Valeriana foliis cordatis, serratis, petiolatis. *Hort. cliff.* 15.
93. VALERIANA græca, sanguineis floribus.
Valeriana foliis pinnato-laciniatis, floribus dian-
 dris. *Hort. cliff.* 16.
94. NARDO celticæ similis alia, five *Valeriana alpina*
 minor.
Valeriana cretica, filipendulæ radice. *Tourn. inst.*
 131. non differt ab hac nisi foliis caulinis latiori-
 bus amplexicaulibus & fere palmatis.

V O L U M E N IX.

95. SOLANUM vulgare, laciniis carens.
Solani officinarum C. B. 106. varietas g).
Solanum triphyllum brasilianum. *Burf.*
96. RANUNCULUS nemorosus luteus, flore pallido.
Anemone nemorosa, flore majore C. B. 176. Corolla
 multiplicata per exsiccationem lutea evasit.
97. RANUNCULUS radice rotunda, copiosioribus flo-
 ribus, hirsutie incanus.
Ranunculus pratensis, radice verticilli modo ro-
 tunda C. B. 197. Sed varians caule & foliis, pilis
 subferrugineis vestito.
98. RANUNCULUS pratensis hirsutus, radice tubero-
 sa crassa.

Flos

95. g) *PARIS* foliis ternis, flore pedunculato erecto, *Paris quæ*
SOLANUM triphyllum canadense. *Corr. canad.* 166. t. 16.
 CAULIS nudus. FOLIA terna, opposita, circumscriptione
 orbiculata, utrinque acuta seu longitudine & latitudine æ-
 qualia. PEDUNCULUS terminalis folis paullo brevior;
 CALYX triphyllus foliolis viridibus lanciolatis. PETALA
 tria, obverse ovata, calyce paullo longiora & colorata. FI-
 LAMENTA sex, subulata, brevissima. ANTHERÆ linea-
 res, terminales, erectæ, filamentis longiores. GERMEN
 subrotundum, obsolete trigonum, longitudine filamentorum,
 STYLI tres, antheris breviores.

Flos deest, hinc tuto determinari nequit.

99. RANUNCULUS palustris longifolius minimus reptans.

Ranunculus foliis linearibus, caule repente. *Fl. Lapp.* 236. t. 3. f. 5.

100. RANUNCULUS alpinus gramineus, albo flore.

Ranunculus montanus, folio gramineo C. B. 180. corolla albo varians.

101. RANUNCULUS alpinus humilis auricomus.

Ranunculus calycibus hirsutis, caule unifloro, foliis radicalibus palmatis, caulinis multipartitis sessilibus. *Fl. Lapp.* 232.

102. RANUNCULUS Brasiliensis.

Anemone caule dichotomo, foliis sessilibus amplexicaulibus palmatis *b*). Facies Geranii batrachoidis gratiæ Dei Germanorum C. B. 318. sed diversissima species.

V O L V M E N X.

103. ACONITUM lycoctonum luteum, foliis, caule & ipsis floribus hirsutis, spica longissima.

Aconitum lycoctonum luteum. C. B. 183.

Aconitum pyrenaicum, ampliore folio tenui laciniato. *Tourn. inst.* 424.

104. NAPELLUS maximus ramosus.

Aconitum cæruleum seu Napellus 1. C. B. 183.

105. ALISMA angustifolium.

Do-

102. *b*) *Caulis* herbaceus, subvillosus, dichotomus, magnitudine Geranii prædicti. *Folia* infra dichotomias caulis solitaria, sessilia, amplexicaulia, palmata, sexfida, extrorsum versa, basi lata, utrinque parum pilosa; lobis lanceolatis, inciso-dentatis, acutis. *Pedunculus* solitarius, nudus, uniflorus, e singula dichotomia singulus, paullo longior internodiis ramorum. *Flos* nudus, petalis novem, ovatis, albis, subtus villosis. *Stamina* numerosa, filamentis brevissimis, antheris ovatis. *Germina* plurima, in capitulum collecta, stylo nullo, stigmate obtuso.

- Doronicum* foliis alternis lanceolatis obtusis integerrimis, caule unifloro. *Doronicum* longifolium, hirsutius asperum. C. B. 185. *Doronicum* primum. *Clus. pan.* 518. i).
106. GENTIANELLA verna, flore albo.
Gentianella alpina verna major, corolla alba. C. B. p. 188.
107. AN GENTIANELLA brevi folio C. B. ?
Gentianella utriculis ventricosus. C. B. 188.
108. GENTIANÆ autumnali ramosæ C. B. affinis.
Gentiana corollis hypocrateriformibus, fauce barbatis. *Fl. Suec.* 203.
109. AN HOLOSTIUM creticum alterum. C. B. ?
Plantago foliis lanceolato-linearibus, scapo longitudine foliorum, spica oblonga. *Hort. Cliff.* 36. k)
110. CORONOPHY sylvestris hirsutioris C. B. varietas insignis.
Plantago foliis linearibus pinnato-dentatis. *Hort. cliff.* 37. l).
- III. PYROLA brasiliensis, foliis cordatis asari.
Pyrola staminibus ascendentibus, pistillo declinato. *Fl. Suec.* 330. m).
112. AN
105. i) CALYCIS squamæ æquales, discum longitudine æquantes; RADIUS minor.
109. k) Scapi pilis ferrugineis hispidi.
110. l) Differt tantum a vulgari, quod foliorum dentes minoribus interdum denticulis notentur.
111. m) Pag. 106. PYROLA *Affines flore brasiliensis major* inferitur, quam misit BURSERUS BAUHINO. Valde est similis CORNO herbaceæ, *Fl. Suec.* 132. sed differt, quod caulis duo tantum foliola opposita in medio habeat. Radix perennis. Caulis herbaceus, vix spithameus. Folia duo, ovata, utrinque acuta, opposita, minima, in medio caulis; Folia sex caulem terminant, ovata, utrinque acuta, suppetiolata, nervoso-glabra, integerrima, magna, tres pollices longa, duos lata, horum duo opposita & duo ex singula ala utrinque. Flos pedunculo terminali, duos pollices longo, filiformi infidens,

112. AN LIMONIUM parvum, bellidis minoris folio C. B. ?

Limonium minus, bellidis folio, flagellis fœnicula-
ceis. *Boc. mus. t. 103.*

113. POTAMOGETI angustifolii species, utriculis do-
nata.

Potamogeton gramineum tenuifolium. *Loes. prus.*
p. 206. t. 67.

114. NYMPHÆA minima.

Convolvulus foliis reniformibus. *Linn. Cliff. 57.*

115. CACALIA foliis crassis, flore albo.

Cacalia foliis cutaneis acutioribus glabris. *C.B. 198.*

VOLUME N XI.

116. VIOLA martia, inodora, palustris.

Viola acaulis, foliis reniformibus. *Hall. Helv. 501.*
Fl. Suec. 717.

117. VIOLA tricolor erecta, latifolia, brasiliiana.

Viola caulescens, foliis cordatis, oblongis, acumina-
tis. *n*)

118. VIOLA hyemalis, asperioribus latioribus magis
sinuatis foliis.

Hesperis caule simplici, foliis ovato-lanceolatis,
denticulatis. *Hort. cliff 335.* varians latioribus
foliis.

119. Lych-

sidens, cujus *Involucrum* tetraphyllum: foliolis luteis, ova-
tis, utrinque acutis. *Flosculi* plurimi, minimi, tetrapetali,
lutei, germine villoso insidentes, tetrandri, monogyni; adeo-
que CORNUS herbacea ramis nullis, cum nostra ramis sit
binis. PYROLA *Alfines flore brasiliiana* minor est varietas
TRIENTALIS Europææ, foliis angustioribus.

117. *n*) Faciem gerit VIOLÆ floribus radicalibus corollatis aborti-
entibus, caulinis apetalis seminiferis. *Hort. Cliff. 427.* sed
FOLIA magis oblonga, minime rotundata, margine autem
ferrata sunt. FLORES solitarii, ex alis, pedunculati. STI-
PULÆ lineari-lanceolatæ, integræ, caducæ. Ergo ad *Violas*
martias propius accedit.

119. LYCHNIS incana, foliis crassis.

Silenes species, Ocymastrum flore viridi Bruckmanno dicta.

120. LYCHNIS sylvestris, viscida, angustifolia, erecta, ramosa, caule folioso.

Silene caule subdichotomo, floribus erectis subsessilibus, foliis lanceolatis, piloso-viscidis.

Viscago Ceraatii foliis, vasculis erectis sessilibus. Dill. Meth. 416. t. 309. f. 397.

121. LYCHNIS pumila saxatilis alpina, flore carneo, folio crasso, molli, tomentoso.

Silenes species, quæ ad Viscaginem Lychnidem creticam angustifoliam, floribus pediculis longissimis infidentibus, capsula pyramidata. Tournef. corol. 24. proxime accedit, sed folia magis tomentosa & viscida.

122. CARYOPHYLLUS arvensis alius, foliis angustioribus non ita flaventibus.

Alsine foliis linearibus integerrimis. Fl. Suec. 372.

123. CARYOPHYLLUS holostius alpinus, foliolis strictis, glabris, acutis, flore magno.

Myosotis caule hirsuto, foliis perangustis glabris, flore calycem excedente. Hall. Helv. 384. t. 5. Germen globosum. Folia linearia acuminata carinata.

124. CARYOPHYLLUS montanus, folio latiori plantaginis nervoso.

Statice caule nudo simplicissimo capitato. Hort. cliff. 115. varians latioribus foliis.

125. CARYOPHYLLUS marinus pumilio reptans.

Plantago scapo unifloro. Fl. Lapp. 64.

126. CARYOPHYLLUS saxatilis, polygoni minoris folio & facie, floribus albis tanquam in umbella positus.

Arenaria foliis subulatis, calycibus striatis, germi-
nibus oblongis, floribus corymbosis o).

127. CARVOPHYLLUS saxatilis, foliolis acutis rigidis
asperis, floribus spergulæ

Facies *Spergule*, folia opposita lineari-lanceolata,
acutissima, rigidiuscula, hispida, panicula dichotoma.

V O L U M E N XII.

128. ANTIRRHINUM saxatile, foliis serpilli rotundioribus, flore majori, nonnihil hirsutum.

Antirrhinum foliis lanceolatis obtusis alteris, caule diffuso ramosissimo. *Hort. cliff.* 394. varians flosculis albis.

129. LINUM sylvestre, folio acuto tenuiori & minori.
Varietas *Lini* sylvestris cærulei folio acuto. *Baub. prodr.* 107.

130. LINUM sylvestre, folio latiusculo acuto ex viridi
flavescente, flore magno ruberrimo.

Linum perenne, ramis foliisque alternis lineari-lanceolatis. *Hort. cliff.* 114.

131. CHAMÆLINUM latifolium, flavo flore, nonnunquam tamen flos albicat.

Linum montanum latifolium perenne, floribus luteis umbellatim compactis. *Till. pif.* 102.

132. STÆCHAS flosculis albis.

Stæchadis purpureæ C. B. 216. varietas.

133. ROS-

126. o) RADIX repens; cespites sparsi ut *Scleranthi*; CAULES erecti, vix spithamæi, teretes. FOLIA opposita, linearia, minus acuta. PEDUNCULI ex alis superioribus; oppositi, alterni uniflori, & alterni brachiatim subramosi. CALYX cerastii: foliolis oblongis, obtusis, sulcatis. PETALA integra, calyce duplo majora, alba. STAMINA decem. GERMEN longitudine calycis, ut in *Cerastio*. STYLI tres, capillares. An *ALSINE* foliis fasciculatis tenuissimis duvisque, petalis integris. *Hall. Helv.* 389.

133. ROSMARINUS spontaneus, flore albo.
Varietas Rosmarini spontanei latiore folio C. B.
134. An SATUREJA cretica C. B. ?
Specimen imperfectum absque fructificatione.
135. THYMUS spinosus creticus.
Satureja cretica frutescens spinosa. Tournef. corol. 13.
136. ORIGANUM folio subrotundo, flore albo.
*Origanum foliis ovatis, obtusis, scabris, integerri-
 mis, spicis confertis, compactis, glabris.*
Origanum monspeliense pulchrum. Cam. epit. 468.

V O L U M E N XIII.

137. CARDIACA angustifolia & tenerior.
Sideritis foliis ovatis, lanceolatis, inciso-ferratis.
Hort. cliff. 313.
138. MARRUBIUM nigrum humile.
Ballotæ Hort. cliff. 311. varietas minor.
139. URTICA urens, brevioribus foliis magis incisis.
Urtica foliis oblonge cordatis. Hort. cliff. 440.
varians foliis exacte cordatis.
140. EUPHRASIA alpina minima, flosculis luteis.
*Euphrasia minor. Dillen. append. 53. Varietas Eu-
 phrasie officinarum, C. B.*
141. EUPHRASIA cærulea, linariæ foliis.
Flores examinari nequeunt. Facies Odontitidis.
Folia linearia integerrima.
142. MELAMPYRUM luteum alpinum.
*An Euphrasia lignosa præalta, amplo Linariæ aut
 Dracunculi hortensis folio, Boc. mus. 161?*
143. MELAMPYRUM brasilianum cyanifolium.
Bartsia foliis alternis. Hort. cliff. 325.
144. SANICULA alpina, pumila, tenuifolia, lutea.
Primula flore subsessili, foliis linearibus.
Aretia foliis linearibus glabris, scapo pauci-floro.
Hall. Helv. 486. Corolla purpurea.

145. PINGUICULA flore majori cæruleo.

Pinguicula flore amplo purpureo cum calcari longissimo. *Raj. hist.* 752. Varietas *Pinguiculæ* nectario cylindræo, longitudine petali. *Fl. Lapp.* 11.

V O L U M E N XIV.

146. LYSIMACHIA spicata purpurea, subrotundo incano folio.

Specimen imperfectum, hinc vix constat, utrum sit varietas *Lythri* foliis oppositis, aut *Menthæ* spicatæ.

147. LYSIMACHIA spicata, cærulea, angustifolia.

Veronica floribus spicatis, foliis ternis. *Fl. Suec.* 6.

148. VERONICA alpina cærulea, Bellidis folio non ita crasso vix crenato, caule folioso.

Veronica caule non ramoso, floribus congestis terminato, foliis ovatis pene glabris. *Hall. Helv.* 531. f. 12.

149. EADEM sed minoribus & angustioribus foliis.

Varietas præcedentis.

150. VERONICA alpina cærulea, serpillifolia, minor.

Veronica foliis ovatis, raro crenatis, fructu ovali minori, floribus in summo caule cæruleis. *Hall. Helv.* 532. vix a 148, 149, nisi sola magnitudine, diversa.

151. CHAMÆPITYS moschata, flore albo.

Chamæpitys moschata, foliis ferratis C. B. 249. corolla alba varians.

152. ALSINE Chamædrifolia minor, flosculis saturate cæruleis, foliis crassis.

Veronica minima, clinopodii minoris folio, romana, flore purpureo-cærulea. *Vail.* 201.

153. ALSINE alpina minima, repens, rotundifolia, flosculis albis.

Arenariæ species calyce pentaphyllo, petalis integris albis, foliis ovalibus oppositis, ramis pro-

cumbentibus; flores ex alis solitarii, styli in flore quatuor.

154. EADEM non ita procumbens.

Forte varietas sequentis.

155. ALSINE alpina perennis, radice lignosa, flosculis albis, facie sempervivi minimi.

Arenaria foliis ovatis, nervosis, sessilibus, imbricatis, acutis.

156. ECHIUM scorpioides arvense, flore albo.

Myosotis foliis glabris. *Hort. Cliff.* 46. p)

157. ECHIUM vulgare minus & asperius, flore majori.

Echium majus & asperius, flore dilute purpureo.

Magn. monsp. 88.

158. ECHIUM parvum non ramosum, amplo flore.

Echium rosmarini folio. *Tourn. inst.* 136.

159. BUGLOSSUM angustifolium minimum.

Buglossi angustifolii minoris C. B. varietas minor.

160. BUGLOSSUM angustifolium minus, flore albo.

Eadem (159) varians corollis albis.

161. BUGLOSSUM sylvestre minimum.

Lycopsis foliis repando-dentatis. *Hort. Cliff.* 44.

162. CYNOGLOSSUM minus, foliis obtusioribus atrovirentibus, magis procumbens.

Cynoglossi majoris vulgaris C. B. varietas.

163. LITHOSPERMUM repens, flore albo.

Lithospermum feminibus lævibus, corollis calycem multoties superantibus. *Hort. Cliff.* 40.

164. LITHOSPERMUM arvense, flosculis cæruleis.

Lithospermum feminibus rugosis, corollis vix calycem superantibus. *Hort. Cliff.* 46. forte.

165. PASSERINA minima ramosa, subrotundis foliolis.

Centunculus foliis alternis ovatis. *Fl. Suec.* 129.

166. CONSOLIDA media strigosior.

Bugula

156. p) Obs. ECHIUM scorpioides minus, flosculis luteis C. B. est *Myosotis* foliis hirsutis. *Hort. cliff.* 44.

Bugula hirsuta genevensis. Moris. hist. p. 391. f. 11. l. 15. f. 3.

167. BELLIS sylvestris major, humilis, procumbens.
Chrysanthemum foliis amplexicaulibus, superne
ferratis, inferne dentatis. *Hort. Cliff. 416.*

168. BELLIS maxima ramosa, ad duos cubitos excre-
scit multosque ramos habet.

Varietas præcedentis (167) maximo flore.

169. BELLIS montana frutescens, flore albo.
Globularia foliis radicalibus cuneiformibus retu-
so-dentatis, denticulo intermedio minimo. *Hort.*
Cliff. 491.

VOLUME XV.

170. ELICHRYSUM non ita tomentosum, foliis lon-
gioribus rorismarini æmulis.

Gnaphalium foliis linearibus, caule fruticoso ramo-
so, corymbo composito terminali. *Hort.*
Cliff. 401.

171. ASTER montanus luteus, flore pallido.
Bupthalmum foliis lanceolatis, subdenticulatis, gla-
bris, calycibus nudis. *Hort. Cliff. 414. n. 7.*
Asteroides alpina, falcis folio. *Tournef. corol. 4.*

172. AN SCABIOSA flore globofo niveo.
Scabiosa perennis, glabra, laciniata, flore albo mi-
nore. *Vail. æt 1722 p. 239.*

173. STÆBE, calyculis argenteis niveis, minor, flo-
re albo.

Centaurea, quæ Stæbe cauliculis argenteis minor
C. B. 273 dicitur.

174. STÆBE capitulis argenteis splendentibus.
Centaurea calycibus squamosis, foliis lanceolatis,
radicalibus, sinuato-dentatis, ramis angulatis.
Hort. Cliff. 421.

175. TRAGOPOGON laciniatum luteum erectius &
altius.

Scorzonera laciniatis foliis. Tournef. inst. 477.

176. TRAGOPOGON luteum minimum.

Scorzonera Lusitanica, gramineo folio, flore pallido luteo. Tournef. inst. 477.

177. CALTHA palustris, flore magno violam redolente.
Caltha. Fl. Lapp. 227.

V O L U M E N XVI.

178. An SEDUM alpinum, saxifragæ albæ flore vel grandiflorum C.B.?

Saxifraga, quæ Sedum ferratum minus album, longissimis foliis, marginibus ferratis. *Morif. bist. 3. p. 479.*

179. SEDUM saxatile humillimum, foliis densissime compactis.

Aretia cauliculis teretibus, foliis imbricatis, floribus sessilibus. Hall. Helv. 486. t. 8. q)

180. SEDUM alpinum folio nonnihil hirsutum, flosculis albis.

Saxifraga pyrenaica tridactylites latifolia. Tournef. inst. 253.

181. CODYLETON media, floribus luteis.

Saxifraga foliorum limbo cartilagineo integro, spica longa, floribus purpureo-croceis. Hall. Helv. 402. t. 9.

182. TITHYMALUS myrsinites angustioribus foliis & procerior.

Euphorbia inermis, foliis confertis linearibus, umbella universali multifida, partialibus dichotomis, foliolis subrotundis. Hort. cliff. 199.

VOLU-

179. q) Non est Cherleria Halleri & vix ejusdem generis cum Androsace, calyx enim teres & quinquepartitus est, propius accedit ad Diapensæ genus, vel etiam est proprii generis planta. *Aretia villosa* scapis unifloris *Hall. Helv. 486. t. 8.* habetur a BURSERO sub SEDI *saxatilis variegato flore C.B.* nomine, quæ dici potest ANDROSACE *caulescens, foliis alternis, pedunculis unifloris.*

VOLUME XVIII.

183. GERANIUM batrachioides, parvo flore.
Geranium pedunculis bifloris, foliis peltatis multifidis, caule erecto. *Fl. Lapp.* 266.
184. CANNABINA pumila maritima.
Bidens, qui *Verbesina minima*. *Dill. app.* 66. *Raj. syn.* 3. p. 188. t. 7. f. 2.
185. QUINQUEFOLIUM album, radice tuberosa filipendulæ.
Potentilla foliis digitatis, apice conniventi ferratis, caulibus filiformibus procumbentibus. *Hort. cliff.* 194.
186. TRIFOLIO stellato C. B. similis, floribus tamen & lignosa perennique radice differens.
Trifolium capitulis villosis, involucri terminali reflexo rigido capitulum involvente. *Hort. cl.* 374.
187. DORYCHNIUM hispanicum, latiori folio.
Dorychnium majus. *Tournef. inst.* 391.
188. TRIFOLIUM echinatum arvense C. B. fructu minus copioso.
Medicago leguminibus cochleatis, stipulis dentatis, caule diffuso. *Hort. cliff.* 378. & quidem varietas β.

VOLUME XIX.

189. RUBIA sylvestris incana.
Gallium foliis pluribus acutis, caule flaccido. *Hort. cliff.* 34. varians foliis hirsutis.
190. RUBEOLA lævis parva, angustissimis foliis.
Aparine foliis lineari-lanceolatis, acuminatis, flaccidis, corollis fructu minoribus. *Roy. Lugdb.* 255.
191. RUBIA pumila, foliis latiusculis, aspera.
Gallium foliis octonis lineari-lanceolatis, margine asperis acutis, panicula terminali. Planta dubia digiti altitudine. An varietas pygmæa *Gallii albi vulgaris*. *Tournef.* ?

192. RUBIA pumilis montana, angustifolia, aspera.
Specimen *Gallii* imperfectum absque flore.
193. APARINE minor.
Valantia floribus masculis binis trifidis, pedunculo hermaphroditi insidentibus. *Aparine* semine verrucoso. *Vail. parif. t. 4. f. 3.*
194. ASPERULA alba arvensis.
Asperula foliis pluribus, floribus sessilibus. *Hort. cliff 33.* varians flore albo.
195. LATHYRUS arvensis erectior, flore cæruleo.
Lathyrus pedunculis unifloris, petiolis treraphyllis, stipulis setaceis, caule ancipiti. Forte *Lathyrus* angustissimo folio, semine anguloso. *Tournef. instit. 395?*
196. LATHYRUS arvensis angustifolius, flore luteo.
Lathyrus pedunculis bifloris, cirrhis diphyllis, foliolis lanceolatis.
197. CICERULA erecta. Flos purpureus, folia singularia.
Lathyrus foliis solitariis cirrho terminatis. *Hort. cliff 366.*
198. LATHYRUS tuberosus minimus, flore majusculo singulari rubro. Monspelii sponte.
Lathyrus pedunculis unifloris, cirrhis diphyllis, radicibus etiam sub terra fructificantibus. *Hort. cliff 367.* sed sola radice sterili differens.
199. LATHYRUS pusillus, floribus parvis luteolis.
Lathyrus pedunculis unifloris seta terminatis, cirrhis diphyllis, foliis setaceo-linearibus. *Lathyrus* angustissimo sive capillaceo folio. *Bauh. prodr. 148.*
200. LATHYRUS aculeatus.
Orobis sylvaticus nostras. *Aët. parif. 1706. p. 87. t. 20.*
201. VICIA sylvatica, hirsutis foliis.

Vicia leguminibus adscendentibus, petiolis polyphyllis, foliolis ovatis acutis integerrimis. *Hort. cliff.* 362. Specimen floribus destitutum & totum hirsutum.

202. *VICIA* montana spicata, flore grandiusculo e cæruleo nigrescente.

Vicia pedunculis multifloris, stipulis utrinque acutis integris. *Hort. Cliff.* 368. varietas magnis floribus.

203. *CRACCA* minor.

Ervum pedunculis subbifloris, seminibus globosis quaternis. *Fl. Suec.* 606.

204. *VICIA* sylvestris, pumila, grandiflora, alba, glabra. *Vicia* sequens sed flores maximi.

205. *VICIA* montana minima, flosculo purpureo. *Vicia* leguminibus erectis, petiolis polyphyllis, foliolis acumine emarginatis, stipulis dentatis. *Hort. Cliff.* 368. varietas omnium minima.

206. *VICIA* sylvestris minima incana, flosculo albo pene singulari, oblongum pediculum habente. *Ononis* pedunculis unifloris seta terminatis. *Hort. Cliff.* 358. varietas minima.

207. *CICER* sylvestre alpinum, flore albo. *Astragalus* scapis radicalibus, calycibus leguminibusque villosis, foliolis acutis. *It. oel.* 50.

208. *LUPINUS* cæruleus, villosus, latifolius, pumilus. *Lupinus* calycibus verticillatis, labio inferiore integerrimo. *Hort. Cliff.* 499.

209. *FERRUM* equinum pumilum, filiqua singulari. *Hippocrepis* leguminibus solitariis sessilibus. *Hort. Cliff.* 364.

210. *ASTRAGALUS* montanus quidam, flore purpureo. *Anthyllis* foliis pinnatis, foliolis æqualibus. *Hort. Cliff.* 371.

211. LINGUA cervina folio crispo.

Aplenium frondibus ensiformibus integris basi cordato-inflexis, stipitibus hirsutis. *Hort. Cliff.* 474. varietas γ .

212. POLYTRICHUM aureum minus serpillifolium.

Bryum capsulis nutantibus, foliis subovatis, obtusis, pellucidis, punctatis, caulibus striatis procumbentibus, pedunculis aggregatis. *Fl. Suec.* 901.

213. MUSCUS Trichomanis facie.

Mnium caule procumbente simplici, foliis imbricatis integerrimis alternis antice appendiculatis. *Fl. Suec.* 914. ut videtur, fructificatio enim deficit.

214. MUSCUS coralloides crispus.

Lichen fruticulosus solidus tectus, foliolis crustaceis. *Fl. Suec.* 982.

215. MUSCUS maritimus ruber, coronopifolius.

Fucus purpureus humilis, tenuiter divisus geniculatus. *Morif. hist.* 3. p. 646. f. 5. t. 8. f. 14.

216. MUSCUS coralloides crassior flavens.

Specimen imperfectum cujusdam Tremillæ.

217. MUSCUS maritimus coralloides albus.

Sertularia quæ corollina fistulosa fragilis, internodiis prolongis lævibus albis. *Pluckenet. phytogr.* 20. f. 2.

218. ALGA fontana Filicina in fonte aquæ dulcis intra lapides.

Est radix Populi ad ripas fluviorum frequens.

219. FUCUS maritimus facie Ceterach.

Sunt hæc foliola primordialia cujusdam Fuci, primum enata.

220. FUNGUS auricularis ruber.

Boletus dimidiatus quidam fere membranaceus.

V O L U M E N XXI.

221. CARDUUS Alpinus macrocephalus.

Carduus pratensis, Asphodeli radice, foliis profunde & tenuiter laciniatis. *Bauh. pin.* 377.

222. CARLINA acaulos strigosior.

Carlina acaulos, magno flore. *Bauh. pin.* 380.

223. CARDUUS Eriocephalus hispanicus.

Carduus capite rotundo tomentoso. *Bauh. pin.* 382.

224. CARDUUS tomentosus pyrenaicus spinosissimus, flore albo.

Carduus tomentosus pyrenaicus, floribus purpureis glomeratis. *Tournef. inst.* 441.

225. CARDUUS stellatus luteus, folio minus incano.

Centaurea calycibus subulato-spinosis, foliis decurrentibus inermibus lanceolatis: inferioribus dentatis. *Hort. Cliff.* 423.

226. ANONIS non spinosa lutea minor, sed non Bauhini.

Anonis pusilla glabra fruticans, trifoliis affinis. *Magnol. monspel.* 22.

V O L U M E N XXII.

227. GENISTA spinosa major, mediocribus sed densissime junctis aculeis.

Ulex folio sub spina singula subulato plano acuto. *Hort. Cliff.* 356.

228. GENISTA foliolis copiosis dense compositis.

Genista foliis lanceolatis, ramis teretibus striatis. *Hort. Cliff.* 356.

V O L U M E N XXIII.

229. BETULA humilis rotundifolia.

Betula foliis orbiculatis crenatis. *Fl. Lapp.* 266 r).

V O L U M E N XXIV.

230. SORBUS alpina, folio sinuato vel laciniato.

Crategus foliis ovatis inæqualiter ferratis. *Hort.**Cliff.* 187. *Fl. Suec.* 398.

231. SORBUS centauroides.

Eadem cum præcedente e tenello stolone enata.

232. SORBUS torminalis brasiliiana, Sambuci aquatici foliis.

Crategus foliis ovatis, repando-angulatis, ferratis.*Hort. Cliff.* 187. s)

233. CHAMÆCISsus alpinus serpillifolius luteus incanus.

Cisti species, quæ chamæcissus angustifolia. C. B.

234. SALIX pumila sericea.

Salix foliis integris subtus villosis nitidis ovatis.*Fl. Lapp.* 364.

235. PHILLYREA Narbonensis, folio longiori cinereo.

Phillyrea foliis lanceolatis integerrimis. *Hort.**Cliff.* 4.

236. PHILLYREA Italica, foliis oblongis venosis.

Phillyrea eadem cum præcedente.

V O L U M E N XXV.

237. ROSA alpina rubra, spinis carens.

Non differt a reliquis rosis nisi sola glabritie.

238. ERI-

229. r) De hac D. Klase Anno MDCCXLIII. dissertationem publicam habuit heic Upsaliæ.

232. s) Obs. RIBES montana oxyacanthæ sapore Bauh. prodr. a BURSERO inventa, est Ribes inerme, floribus planiusculis, racemis erectis.
- Hort. cliff.*
- 82.

238. ERICA major saturate purpurea, floribus in spicam densam compositis.

Erica coris folio tertia. *Clus. hist. l. p. 42.*

239. ERICA arbuti flore albo.

Erica foliis subulatis ciliatis quaternis, corollis globofo-ovatis terminalibus confertis. *Hort. Cliff. 148.*

240. ERICA rarior Norvegica.

Andromeda foliis linearibus obtusis sparsis. *Fl. Lapp. 164. t. 1. f. 5.*

* * *

CAMBOGIA, Gummi Gutta officin.

CAL. tetraphyllus: Foliolis subrotundis, concavis, deciduis.

COR. *Petala* 4, subrotundo-oblonga, concava: unguibus oblongis.

STAM. *Filamenta* plurima, brevia. *Antheræ* subrotundæ.

PIST. *Germen* subrotundum, striatum. *Styli* nulli. *Stigma* quadrifidum, obtusum, persistens.

PER. *Pomum* subrotundum, octo-fulcatum, octo-loculare.

SEM. solitaria, reniformi-oblonga, compressiuscula.

Ne Charta relinqueretur vacua, Gummi guttæ hunc characterem, antehac a nullo umquam detectum, addere placuit.

